

GORENJSKI GLAS

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE MESTA KRANJA, OKRAJEV KRANJ-OKOLICA IN KAMNIK

Leto IV. Št. 51-52

Kranj, 20. decembra 1951

Cena din 5-

Kranjski garnizon je pomagal civilnemu prebivalstvu pri prostovoljnem delu 80.949 ur

Zgodovina dokazuje, da so armade, ki jih ljudstvo ni moralno in gmočno podpiralo, doživljale poraze, ne glede na pravičnost ali nepravičnost vojne, ne glede na družbeni sistem v državi, kjer so se formirale.

Tesni povezavi vojske s civilnim prebivalstvom sta naša Partija in naša Armada že v osvobodilni vojni posvečali posebno pozornost, saj je bilo to glavno orožje proti sovražniku, katerega ne bi nadomestila niti polna skladišča municije.

V povojni dobi je okrepitev te zveze ostala važna naloga. Vojak se veepija ljubezen do domovine in ljudstva, ljudstvu ljubezen do vojske. Se več. Naša Armada sodeluje pri izgradnji svoje domovine in pri socialistični preobrazbi, množične organizacije in delovni kolektivi pa rade volje pomagajo Armadi, če je njihova pomoč dobrodošla.

Kako in v kolikšni meri načela naše Partije o povezavi med civilni in vojsko vojaške enote uresničujejo, je odvisno od komandnega kadra v vojaških enotah in od aktivnosti voditeljev partijskih in množičnih organizacij. Enota podpolkovnika Branka Babiča in Steve Glumpaka je našla odlične prijeme za tesno povezavo s civilnim prebivalstvom v Kranju in okolici. Pomagala je civilom pri predvojaški, politični in kulturno-umetniški vzgoji, s prostovoljnim delom pa je različnim društvom, delovnim kolektivom in množičnim organizacijam prihranila precej denarja, časa in skrbi.

Letos spomladi je 12 oficirjev kranjskega garnizona pomagalo Zvezi borcev in vojnim odsekom organizirati centre predvojaške vzgoje in 20 dni neposredno strokovno in ideološko vzgajati mladino. Posredovali so ji svoje izkušnje iz osvobodilne vojne in izkušnje iz povojnih let. Še posebej pa so pripadniki JA skozi vse leto vzgajali voditelje teh centrov, da bi izvenarmadno vzgojo izboljšali.

V okviru proslav za 10-letnico OF so oficirji skupno z Zvezo borcev organizirali pet partizanskih maršev v pomembnejše kraje iz osvobodilnih dni in partizansko taborenje pionirjev. S pripovedovanjem doživljanja v revoluciji so vzbujali v mladini zanimanje za herojsko dobo jugoslovanskih narodov, tako da so mladinci prosili, naj bi partizanske marše v bodoče spremljalo še več aktivnih oficirjev.

Vojska je obiskala tudi kmečke delovne zadruge na vasi, pa tudi druge kraje. Petnajstkrat so gostovali v Naklem, v Šenčurju, v Kokrici, Predosljah, na Primskem, v Križah in v Radovljici. Ob razgovoru z zadružniki in samostojnimi kmeti so se seznanili s težavami pri delu na podeželju in jim hkrati pomagali z nasveti.

Med tekmovanjem za 10-letnico naše Armade so imeli zlasti v novembru in decembru — na prošnjo delovnih kolektivov in množičnih organizacij — v 14 delovnih kolektivih in ustanovah 56 strokovnih predavanj, v 17 kolektivih in ustanovah pa so predavali o razvoju naše Armade in njeni vlogi pri ohranjanju miru v svetu in neodvisnosti naših narodov.

Aktivno so se udeleževali tudi v športnih društvih, klubih in sekcijah, redno so prisostvovali sestankom Zveze borcev in OF, javnim proslavam, četudi lokalnega značaja, na primer proslavam ob izpolnitvi planskih nalog v podjetjih, odkritjem spominskih plošč itd.

Delovni kolektivi in množične organizacije v Kranju in okolici so bili letos zelo samoiniciativni pri gradnji izvenplanskih objektov s prostovoljnim delom. Pri tem jih je kranjska vojaška enota močno podpirala. Pomagala je pri napeljavi telefonske zveze z Vrščem in St. Joštom, kjer so vojaki opravili 4.498 prostovoljnih ur pri gradnji kranjskega hipodroma 23.942

ur, v kmečkih delovnih zadrukah v Goricah, na Kokrici in na Primskem 2.240 delovnih ur, pri gradnji doma na Begunjski in ureditvi hipodroma v Lescah, skupno 5.362 ur in pomagali urediti radovljiški strelski družini strelišče. 2.225 ur so popravljali ceste iz Stražišča proti Škofji Loki in druge komunikacijske naprave na tej relaciji. Prešernov gaj v Kranju so urejali 405 ur, 280 ur pa dozidavali Sindikalni dom. Pri gradnji delavskega naselja na Planini so sodelovali 600 ur, skupno z Zvezo borcev, Osvobodilno fronto in člani avto-moto društva v Trzinu so 2.000 ur popravljali ceste za motoristične dirke, opravili pri gradnji zadružnega mlina v Trzinu 1.000 ur in 890 ur urejevali kulturno Prešernovega gledališča v Kranju. Enota kranjskega garnizona v Litiji je pomagala urejati zadružni park, druge enote na terenu pa so prisločile na pomoč delovnemu kolektivu „Kokri“, „Jelovici“ v Škofji Loki, „Verigi“ v Lescah, žagi LIP v Škofji Loki, Inteksu v Kranju, sodelovale pri pogozdovanju, čiščenju gozdov in sečnji za civilno prebivalstvo, pri gašenju požara na Kriški gori in odmetavanju snega na železniški progi proti Planici.

Enote kranjskega garnizona v Kranju, Radovljici in v Križah so brezplačno pomagale civilnemu prebivalstvu z 80.949 delovnimi urami, še posebej pa KDZ in mestni ekonomiji v Kranju s 180 konjskimi vpregami. Če računamo urno mezdo po 13 din, je vojska prihranila civilom nad 1 milijon dinarjev in to tako, da vojno strokovna in vojni-politična vzgoja vsled tega ni trpela.

Napak bi bilo, če ne bi omenili še pomoči delovnih kolektivov in množičnih organizacij vojski. Tako je na primer strokovno osebje „Iskre“ pomagalo garnizonu pri popravilu in napeljavi centralne kurjave v Domu JA v Kranju, delovni kolektiv kamneloma „Kokra“ pa je posodil enoti

„Predilnica“, „Obutev“ in gozdni delavci v Trzinu, zmagovalci v šestmesečnem tekmovanju za 10-letnico JA

Tekmovanje v čast 10. obletnice Jugoslovanske armade, ki ga je razpisal Glavni odbor ZB, je zajelo veliko množico družbenih organizacij in kolektivov tudi v kranjskem okoliškem okraju. Najrazličnejše organizacije so poglobile in razširile svoje delo, da bi s tem počastile našo Armado zaradi njenih silnih dejanj v preteklosti in junaške obrambe meja v času sovjetske in informbirojevske napadalnosti.

Delo teh in mnogih drugih organizacij in posameznikov kaže, da je naša Armada ljubljena in ponos vsega slovenskega ljudstva.

Tako je n. pr. „Predilnica“ v Trzinu pred tekmovanjem, t. j. pred 22. julijem tekočega leta imela samo par pušk za obveznike predvojaške vzgoje, danes pa ima opremljene kabinete z najrazličnejšimi vrstami orožja v zadostni meri, s katerimi usposablja svoje mladince za obrambne namene. Prav tako je izvedla vse ukrepe, ki jih predpisuje organizacija Protiletalske zaščite. Tudi na področju ljudske tehnike, telesne vzgoje in kulture je bila zelo delovna.

V Križah je krajevni odbor ZB skupno z drugimi organizacijami izvedel manever, ki je zajel skoraj vse vojaške obveznike in obveznike predvojaške vzgoje. Imeli so predavanja o prvi pomoči, o delovanju strupenih plinov itd.

Organizacije v Zireh so izvedle tečaj protiletalske zaščite, odkrili spomenik padlim borcem, izvršili vrsto kulturnih prireditvev, uspešno so organizirali bojne patrle ob „Dnevu vstaje“ itd. Že teh nekaj primerov

Povezava med ljudstvom in vojsko je v Kranju in okolici izredno tesna

6 kamionov za prevoz leša za hipodrom.

V času priprav za 10-letnico JA je civilno prebivalstvo dokazalo svoje simpatije in ljubezen do naše armade s poletnim tekmovanjem v čast pomembnega praznika. Delovni kolektivi so povečali svojo storilnost in s tem dvignili proizvodnjo, posvetili posebno skrb predvojaški vzgoji ter protiletalski zaščiti, pravtako so tudi vse množične organizacije svojo dejavnost poživile in s predavanji in razgovori krepile ljubezen do naše vojske. Za sam praznik pa pripravljajo skupaj z garnizonom razstavo, ki bo prikazovala revolucionarno obdobje naše zgodovine, zlasti pa osvobodilno borbo Kranja in okolice. Organizacija AFŽ pa bo za 22. december predala vojaški enoti v Kranju, ki hkrati z 10-letnico JA praznuje tudi svojo 9-letnico, državno in partijsko zastavo.

V Križah je tekmovalo okoli 600 ljudi za 10-letnico JA

Zveza borcev v Križah je v času tekmovanja za 10-letnico JA organizirala zdravstvena predavanja, predavanje o čitanju zemljevidov za obveznike predvojaške vzgoje, planince in člane ZB ter 4 predavanja o PAZ. V okviru PAZ pa je organizirala sanitetni tečaj. Udeleženkam, ki jih je bilo lepo število, je predaval dr. Vladimir Premru iz Trziča.

8. oktobra je ZB na vojaškem strelišču v Sebenjah izvedla množično streljanje. Poleg njenih članov so sodelovali tudi drugi frontovci. Zanimanje je pokazala zlasti mladina. Teden dni kasneje je bil manever, ki se ga je udeležilo okoli 250 ljudi. Sodelovali so člani PAZ, RK, gasilci, člani ZB pa tudi drugi vojni obvezniki. Lepo je uspel.

jasno priča, da naše ljudstvo spoštuje svetle tradicije naše armade in da z ramo ob rami z našo slavno Armado krepi obrambne sposobnosti naše socialistične domovine.

Okrajni odbor ZB v Kranju je ocenil delo organizacij in delovnih kolektivov in jim izročil priznanja.

V prvi skupini si je priborila prvo mesto in s tem v trajno last prehodno zastavo okrajna odbora ZB „Predilnica“ v Trzinu, drugo mesto pa je zasedla tovarna športnih čevljev v Zireh.

V drugi skupini si je priborila največ zaslug in s tem tudi zastavo okr. odbora ZB tovarna „Obutev“ v Trzinu.

Sindikalna podružnica gozdnih delavcev v Rdeči dolini pa je dobila diplomu.

V četrta skupini je zasedlo prvo mesto Planinsko društvo v Trzinu, ki prejme nalekalbrsko puško, drugo pa organizacije in društva v Križah.

Diplome in pohvale prejmejo še: Krajevne organizacije in društva na Visokem, v Naklem, na Jezerskem in v Zireh, mestna organizacija AFŽ, Avto-moto društvo, telovadno društvo „Partizan“, mestni odbor protiletalske zaščite in fotoamatersko društvo — vsi iz Trziča.

PROSLAVA DNEVA JA V KAMNISKEM OKRAJU

V vseh večjih krajih kamniškega okraja se pripravljajo na proslavo 10-letnice naše Armade. Slavnostne akademije bodo v mestih, kakor v Kamniku, v Domžalah in v Mengšu, pa tudi v Vodicah, v Komeni in v Moravčah. Pomembni zgodovinski

Spored slovesnosti za 10-letnico JA v Kranju

- 19. december: obisk bosanskih in hercegovskih vojnih sirot v Predvoru;
- 21. december: ob 11.30 uri obisk partizanskih grobov in polaganje vencev;
- ob 19. uri odkritje spominske plošče pokojnemu prvoborceu Francu Vodopivcu na Savskem bregu št. 15;
- ob 20. uri javna slavnostna akademija za dan JA v veliki dvorani Sindikalnega doma.
- 22. december: ob 9. uri proslava Dneva JA v kasarni „Kokrica“, poleg hipodroma;
- ob 11. uri sprejem najboljših kranjskih pionirjev v domu JA;
- ob 11.30 uri obisk partizanskih grobov in polaganje vencev;
- ob 13. uri otvoritev razstave NOB v Domu JA;
- ob 14. uri nogometna tekma med kranjskim garnizonom in Korotanom;
- ob 16. uri boks-mach v Sindikalnem domu;
- ob 17. uri odkritje spominske plošče prvoborceu Lucijanu Seljaku v Stražišču števil 35 — poleg Šmartinskega doma.

SLOVESNOSTI ZA DAN JA V TRZINU

- 21. december: ob 15. uri manever predvojaške vzgoje;
- ob 20. uri javna slavnostna akademija;
- 22. december: ob 15. uri pregled enot predvojaške vzgoje;
- ob 16. uri pohod skozi mesto;
- ob 17. uri zaključna akademija za gojenje predvojaške vzgoje in razdelitev nagrad.

Naročnikom in drugim bralcem našega lista

Kakor že veste, bo „Gorenjski glas“ od 1. januarja dalje izhajal skoraj v dvakratnem obsegu, ker se mu bo pridružil „Jeseniški kovinar“. Že zaradi tega, ker bomo objavljali dogodke z vse Gorenjske, bo list pestrejši, potrudili pa se bomo, da bo tudi vsebinsko zanimivejši. Suhoparnost člankov je šla namreč pogosto na račun pomanjkanja prostora. Z novo obliko bomo uvedli tudi nove rubrike, na primer gospodinski kotichek s kuharskimi recepti in praktičnimi nasveti; morda bo celo o modi od časa do časa nekaj besed. S poljudno znanstvenimi članki bomo poskušali odgonetiti vprašanja, na katera si morda sami ne znate odgovoriti, in vas v kolikor bo možno seznanili s tehničnimi in kulturnimi novicami ne le v naši državi, ampak v vsem svetu. Mislili bomo tudi na pionirje in tiste, ki jih veseli reševanje križank, objavljali umetniške fotografije in se sploh posluževali privlačnejših in aktualnejših fotografskih posnetkov — skratka skušali vas bomo zadovoljiti.

Letna naročnina se bo vzlele tolikšne, mu povečanju formata dvignila le na 300 din. Kdor ne bi mogel zneska nankrat plačati, naj plača za polovico ali četrtino leta. Za naročnike v novem letu pa bomo šteli tiste, ki bodo do 13. januarja 1952 plačali vsaj četrtletno naročnino.

dan bodo proslavili tudi manjši kraji, ki razpolagajo s primernimi prostori.

Odbori Zveze borcev tekmujejo med seboj za čim lepše uspehe v svojih organizacijah. Žal pa je tudi nekaj takih, ki se niso dovolj posvetili tekmovanju, čeprav je bila zadnje čase to njihova osnovna in prvenstvena naloga.

Podjetja iz dneva v dan večajo svoje proizvodne uspehe, da bi dostojno pričakala 22. december. Pravtako so pokazala močno aktivnost različne organizacije in društva, med katerimi gre zlasti priznanje gasilec in invalidom.

Domžalski frontovci so zborovali

Blizu 500 frontovcev se je pred nekaj dnevi udeležilo občnega zbora OF v Domžalah. Razen več članov OLO, OO OF in OK KPS iz Kamnika se je zbora udeležil tudi ljudski poslanec tov. Tomo Brejc, ki je frontovcem prikazal notranjo in zunanjo politično situacijo ter obrazložil vprašanje našega gospodarstva.

Predsednik frontnega odbora tov. Janko Cotman je poročal zborovalcem o dosedanjem delu in uspehih OF in vseh ostalih množičnih organizacij v Domžalah. Kritično je ocenil tudi vse njihove slabosti in pomanjkljivosti.

Frontovci so v obširni diskusiji razpravljali o krajevni problematiki: o graditvi kopališča, o kanalizaciji, o vodovodu ter o stanovanjskem vprašanju. Občni zbor je končno izvolil 21-članski odbor, ki ga čakajo važne naloge ne le pri organizaciji gradbene, komunalne, ljudskoprosvetne in socialne dejavnosti, ampak tudi pri poživitvi nekdanj delavne LMS, SKUD in fizikulture ter pri koordinaciji vsega društvene dela v Domžalah.

FRONTNE VOLITVE SO V TRŽIČU ZAGOTOVILE TESNEJŠE SODELOVANJE LJUDSTVA PRI UPRAVLJANJU IN REŠEVANJU VSEH GOSPODARSKIH NALOG

V torek in četrtek sta v Tržiču podala obračun dela tretja in četrta četrt OF. Kakor smo pričakovali, je bila tudi tu udeležba zadovoljiva. Frontovci so na zborih razpravljali o vseh važnejših gospodarskih in političnih nalogah v novem obdobju.

Ob zaključku frontnih volitev v Tržiču lahko trdimo, da bo odslej medsebojna pomoč pri frontnem delu večja in sodelovanje tesnejše. Občni zbori so pokazali nekatere pomanjkljivosti, kakor forsiranje osebnih interesov, malomarnost v proučevanju terenskih problemov, pasivnost nekaterih članov v dosedanjih odborih, kar vse bo treba izboljšati.

Nov način volitev so frontovci močno odobraval. Sproščeno, brez strahu so predlagali, kako naj bi v prihodnosti izboljšali gospodarjenje v podjetjih in v vsem mestu in poživili komunalno dejavnost. Tudi vse nepravilnosti so prišle na dan. Odgovorni bodo morali kritiko frontovcev upoštevati.

V Trsteniku je zagorela električna luč

Trsteničani so dobili pred kratkim električno luč. Dolga leta so hrepeneli vaščani po njej in si jo na tihem in na glas želeli. Že v stari Jugoslaviji so romale različne delegacije v Beograd in prosile po ministrstvih. Zaman. Dobile so samo prazne obljube, v vasi pa so še kar naprej brlele petrolejke. Ob tem velikem trenutku se Trsteničani zahvaljujejo ministru Tonetu Fajfarju, ki jim je elektriko obljubil in postal mož-beseda. Kadar so naleteli na težave, so potrkali pri njem. Vedno jih je bodril in jim pomagal. Petrolejke so končno dali zdat v „hišni arhiv“, z njim vred pa tudi prežet zaostalosti.

IVO ŠEPIC:

Nekaj problemov našega lokalnega trga

Vzporedno s cenami kmečkih pridelkov se rešuje problem cen industrijskih proizvodov, ker so lete odvisne od prvih. Zvezni svet za blagovni promet je že dvakrat izdal navodilo o znižanju cen tekstilnemu blagu — skupaj za 25%, tem je sledilo znižanje cen kovinskim in lesnim izdelkom, steklu, radioaparatom itd. Poleg tega je precejšnja zadovoljitev trga s tem blagom že sama vplivala na njihovo bistveno znižanje (tudi pri čevljih, galanterijskem blagu itd.), vsled česar so cene industrijskemu blagu v primeri z majskimi, ki so bile sorazmerno letno najvišje, že nazadovale za okoli 30%, kar je seveda prav.

Prav pa ni, da je pri tem v nekaterih tovarnah, trgovskih podjetjih in zadrugah nekakšna zmeda; cene nekaterih artiklov so v velikih disparitetah z drugim blagom, nadalje je za isto blago ponekod cena mnogo nižja od redne, drugod pa mnogo višja. Tako n. pr. stane škatlica kreme za čevlje iste teže in velikosti v nadrobni prodaji od 32 do 50 din. Imamo še vrsto podobnih primerov. Pri nihanju cen, ki temelje na ponudbi in povpraševanju, so razlike med podjetji normalen pojav — toda takšna odstopanja so nerazumljiva in neopravičljiva. Na podeželju dobimo včasih neko blago za smešno nizko ceno v primeri s ceno istega blaga v mestu in obratno. 6. XII. je stal na primer m. žameta za obleke v nadrobni prodaji 1290 din, v tovarni pri proizvajalcu

Lani so zadružniki v Stari Loki za obvezno oddajo mast kupili, letos pa so dobili za prašiče že preko pol milijona dinarjev

Malokdo je doslej pohvalil kmečko delovno zadrugo „Lubnik“ v Stari Loki. Vse doslej niso imeli vidnejših uspehov. Nekaj je krivda temu hribovitost terena ter raztresenost obdelovalne zemlje in dejstvo, da je med 100 zadružniki precej za delo nesposobnih, še več pa slaba organizacija dela in nepravilno razdeljevanje dobička. Da bi jim lahko pomagali z nasveti zadružniki v trdnjih zadrugah, niso pomislili. Med članstvom je bilo tudi nekaj takih, ki so stopili zgolj zato v zadrugo, da bi se znebili davkov, radi pa bi še naprej obdelovali svojo zemljo in denar za pridelke sami spravili.

Zadružni dom so začeli graditi že pred dvema letoma, a ga še niso dogradili. V načrtu so imeli tudi gradnjo svinjaka za 100 prašičev. Tudi ta načrt so opustili zaradi nasprotovanja nekaterih bogatejših zadružnikov, ki so se bali zadožitve. Ko so

zvedeli, da se vsem zadrugam investicijski dolgovni črtajo, jim je zelo žal, vendar so na zadnjem zboru zadružnikov sklenili, da bodo svinjake in zadružni dom postavili. Do letos so imeli težave tudi z razdeljevanjem dobička, ki je bil vsa leta trikrat manjši kakor letos.

Na splošno pa je zadruga v zadnjem času zelo napredovala. Izbrali so si dobrega predsednika Jožeta Hafnerja, s katerim so zadovoljni in začeli složno delati, ker so uvideli, da je le v slogi moč.

Za prašiče so letos prejeli nad pol milijona dinarjev, za krompir pa 650.000 din, tako da bo vsako gospodarstvo dobilo okoli 60.000 din.

Stvar gre torej na bolje. Upajmo, da bo kmečka delovna zadruga „Lubnik“ v Stari Loki kmalu vzor socialističnega gospodarstva, vsi njeni člani pa s takim gospodarjenjem zadovoljni.

Despotizem in nesramno izkoriščanje bivšega direktorja industrijske šole v „Iskri“

Franc Mulej, bivši direktor „Iskrine“ industrijske šole v Kranju in predsednik krajevnega ljudskega odbora v Predosljah ter njegova dva pomagača Milan Adlešič, strokovni učitelj in Franc Zupan, strojni ključavničar, so končno povsem razkinkani.

Že v začetku lanskega šolskega leta so sestavili podel načrt kako bodo prevarili najboljše gojence industrijske šole za nagrade. Mulej je prišel do sklepa, da jih bo najlažje opeharil, če organizira taborenje, zato je predlagal, naj bi se ga udeležili vsi nagajenci. Dasi se polovica gojencev s tem ni strinjala, ker so nameravali v pionirske kolonije kot vodje in na prakso v delovne brigade in bi jim tam denar prav prišel, je Mulej vztrajal pri svoji zamisli. Direktor je direktor — njegova je obveljala. Tako je šlo lani poleti v Bohinj 29 najboljših učencev, z njim vred pa je taborilo 19 „gostov“, ki jih je povabil Mulej sam. Njegova velikodušnost do gostov je bila brezmejna. Niti živiliških nakaznic niti bonov jim ni bilo treba dati, da o denarju ne govorimo. Na račun gojencev, ki so morali izročiti i bone i karte, so živeli 25 dni. Čeprav hrana na nakazila ni bila draga, so znašali račun zanj 273.098 din. Iz vsote, namenjene za prehrano, je Mulej samovoljno nagradil Zupana in Adlešiča s 6500 din, medtem ko je hotel stlačiti v svoj žep 18.000 din.

Denar za nagrade pa je Mulej še drugače „koristno“ izrabil. Kupil je črpalko za 7000 din in jo šoli prodal za 8500 din. Iz vsote za nagrade je vzel tudi 1500 din za ročno žago, ki jo šoli sam prodal in jo kasneje odnesel spet domov. Brezvestni in nesramni izkoriščevalci so s takimi podvigi porabili ves denar za nagrade, zraven pa še 79.038 din iz proračuna za vzdrževanje

internata oziroma šole. Pa jim še ni bilo dovolj. Posegli so še po denarju, ki so ga gojenci prejeli iz Amerike za izboljšanje prehrane in izčrpali 9.980 din.

Pri takih izdatkih so tisti učenci, ki zaradi tehničnih razlogov niso šli taborit, ostali vseno brez denarnih nagrad.

Mulejevo diktatorstvo, brezsrčnost do mladine in malverzacije so vzbudile v Kranju ogorčenje. Za sodno razpravo je veliko zanimanje.

PLANINSKO DRUŠTVO V KAMNIKU BO PRIHODNJE LETO POVEČALO IN POPRAVILO KOČO NA KAMNIŠKEM SEDLU, ZGRADILO TOVORNO ŽIČNICO NA STARI GRAD IN TAMKAJ DOGRADILO KOČO

Planinsko društvo v Kamniku je imelo 3. decembra šesti redni letni občni zbor. Zaradi kratkih priprav in premajhne popularizacije se ga je udeležilo le 80 članov, kar pa je za društvo, ki ima v svojih vrstah 1289 ljudi, odločno premalo.

Upravni odbor s predsednikom Benkovičem je izčrpno poročal o svojem delu v preteklem letu. Iz poročila tajnika Stefana Repanška, smo razbrali, da je v društvu 448 delavcev, 160 delav, mladincev, 401 namščeneec, 116 obrtnikov, 117 dijakov in 47 članov drugih poklicev. Njih članov so pridobili zlasti iz vrst delavske mladine, število dijakov pa se je zmanjšalo in bo moral zato bodoči odbor posvetiti mladini na gimnaziji več pozornosti. Društvo ima urejene pisarniške prostore in plačane pisarniške moči, zato so administrativni in knjigovodski posli vzorno urejeni.

Najbolj delaven je bil gospodarski odsek društva, ki oskrbuje Cojzovo kočjo na Korškem sedlu, Kamniško kočjo na Kamni-

USPELA AKCIJA PREDVOJAŠKE VZGOJE IN ČLANOV AVTO-MOTO DRUŠTVA TRŽIČ

V nedeljo je center predvojaške vzgoje v Predilnici in tkalnici Tržič, skupno s centrom v tovarni Triglav in s člani avtomoto društva izvedel manever, pri katerem je sodelovalo preko 50 članov. Sovražnikovo diverzantsko akcijo so po uspešnem delovanju vseh desetih in vodov v bližini vasi Sv. Neža popolnoma onemogočili.

Center predvojaške vzgoje v Predilnici je eden najboljših v kranjskem okraju. Zlasti v času šestmesečnega tekmovanja je pokazal ogromen napredek tako v uvečbanosti kakor v vojaški disciplini, saj v zadnjih mesecih ni imel niti enega neopravičenega izostanka. V zadnjem obdobju je sodeloval pri vseh večjih akcijah: pri manevru, PAZ, pri Tednu tehnike, pri partizanskem pohodu v Begunje in še posebej sam uril. Največjo akcijo pripravila za Dan JA, ko bo izvedel velik napad na Tržič, pri katerem bodo sodelovali Zveza borcev, PAZ, gasilci, planinci in druge organizacije.

Red in disciplina v centru dokazujejo tudi lepi učni uspehi, ki so jih dosegli s pomočjo dobrega komandnega in predavateljskega kadra. Z njihovo pomočjo si je center uredil enega najlepših učnih kabinetov v LRS.

Ker nas komaj nekaj dni loči od zaključka tekmovanja za 10-letnico JA, bo kmalu padla odločilna beseda o zmagovalcu med centri predvojaške vzgoje. Mislim, da nisem prevelik optimist, če trdim, da bo center predvojaške vzgoje v trziški predilnici med tovrstnimi organizacijami v kranjskem okraju prvi.

škem sedlu in kočjo na Starem gradu, ter je bilo skupaj 2 milijona prometa. Že za 1951. leto so imeli v načrtu povečavo kočje na Kamniškem sedlu, vendar so adaptacijo le pripravili. Težave imajo namreč z investicijskimi krediti, ki jih še do danes niso prejeli, dasi so bili že spomladaj odobreni. Članstvo je opravilo v tem letu 785 prostovoljnih delovnih ur v vrednosti 47.000 din.

Alpinisti niso bili med zadnjimi, 120 vzponov imajo v tem letu za seboj, od katerih je najpomembnejši vzpon v centralni smeri Rzenika, za katerega je dal pobudo Pavle Kemperle. Vzpon je trajal 32 ur. Dasi je bila lanska zima za alpinistične podvige kaj neprikladna, kamniški alpinisti niso sedeli doma. Resno so se ukvarjali z zimsko alpinistiko. Sedaj nameravajo odpraviti 5—7 alpinistov v inozemstvo. Stroške bo krilo društvo.

Občni zbor je zaupal vodstvo društva zopet staremu odboru, le z nekaj novimi člani ga je dopolnil.

Končno so sprejeli proračun za 1952. leto. Sorazmerno zelo visoko je, predvideva preko 7 milijonov izdatkov, ki pa jih bodo krili z investicijskim posojilom, katerega naj bi jim preskrbelo Planinska zveza Slovenije. Društvo namerava povečati in popraviti kočjo na Kamniškem sedlu, zgraditi tovarno žičnico na Stari grad in dograditi tamkaj kočjo. Ker po proračunu predvideni kredit ni zagotovljen, bo skušal novi odbor zbrati čimveč finančnih in materialnih sredstev iz lokalnih virov.

lahko prav dobro uspevajo in so tudi v finančnem pogledu lahko pomembna za pristojni ljudski odbor.

Podjetja v Cerkljah, v Predvoru, v Zireh in še marsikje drugje kažejo, da se da kljub raznim začetnim težavam z novo obliko trgovanja uspešno delati in da je obstoj dveh trgovin v enem kraju (KZ in drž. podjetja popolnoma utemeljen in za potrošnike koristen. Drugačen pa je položaj v mestih (Tržič, Škofja Loka), kjer so dobila mestna podjetja z reorganizacijo monopolni položaj in nimajo nobenega tekmeča. Praksa bo tudi tu verjetno pokazala, da bo treba novih načinov in oblik, če se hočemo izogniti raznim nevarnostim, ki jih prinaša potrošnikom obstoj enega samega podjetja. Isto velja za Kranj, kjer v trgovini precej prevladuje mnenje, da mora biti detajlistični promet izključna domena mestnih podjetij.

Novi grosistični podjetji „Kokra“ in „Sadje“ v Kranju docela opravičujeta svoj obstoj, le da bosta morali vso pozornost usmeriti prav na lokalni trg in šele nato navzven.

Omenili smo že špekulacijo. Najdemo jo trenutno največ pri privatnikih, a tudi v naših državnih podjetjih in zadrugah je ne manjka. Špekulacije seveda ne omenjamo takrat, kadar mislimo na milijone, temveč tudi pri drobnih stvarih, ki gredo na škodo kupcev. In verižništvo! Tudi na to zlo je treba opozoriti, ker je našemu gospodarstvu kot celoti zelo nevarno — direktno pa obremenjujejo potrošnike. Monopolizem posameznih podjetij, nediscipli-

na in nesolidna konkurenca, ki se sem in tja pojavljajo so tudi stvari, ki jih je z vso močjo preganjati, ker ogrožajo stabilizacijo našega gospodarstva.

Prodajalna klavnice v Kranju je n. pr. hotela konkurirati drugim trgovinam in se postaviti s tem, da je mast prodajala po 250 din namesto po tedanji ceni 270 din. Hvalevredna stvar sicer, toda ta cenejša mast je bila mešana z lojem. Ali je to špekulacija, ali nelojalna konkurenca, ali kaj drugega — naj presodi bralec sam. Kupcev namreč niso opozorili na slabšo kvaliteto!

Trgovsko podjetje v Tržiču je prodajalo nekaj časa 90% moko za 80% — zaradi nezadostnega pregleda ob prevzemu in ker jo je podjetje „Kokra“ tako fakturiralo, temu pa jo dostavil kot 80% mlin Homec. Tu sicer ne gre za namerno špekulacijo — gre pa za nepravilno prevzemanje in prodajo blaga na škodo potrošnikov. Toda takih in podobnih primerov je še dosti. V vseh pa so tisti elementi poslovanja, ki morajo biti socialističnim podjetjem tuji.

V čem so nepravilnosti gostilničarjev in gostinskih podjetij? 29. XI. t. l. je Urad za cene pri Svetu za blagovni promet LRS objavil navodilo o takojšnjem znižanju cen vinu. 3. XII. so v Cerkljah in okolici še vedno prodajali vino po starih cenah, podobno v Zireh in še marsikje drugje. Nekateri zasebni gostilničarji točijo še sedaj liter žganja po 400—500 din. Pri tem se dogaja celo, da ne plačajo davka na promet; in naletimo pa še na različne podobne prekrške.

(Nadaljevanje na 6. strani.)

TOMO BREJC:

Nekaj spominov na pokojnega tovariša

Videla sva se prvič koncem maja 1941.

V zasedeni in okupirani Ljubljani je mrgolelo italijanskih vojakov, agentov in špijnov OVRE — fašistične tajne policije. Čeprav na zunaj ošaben in samozavesten, se je fašistični osvajalet Ljubljancem bal. Prisotnost velikega števila italijanske vojske z najrazličnejšimi vrstami orožja je njegovo strahopetnost prepričevalno dokazovala. Saj nisi mogel napraviti dva koraka na ulici, da ne bi naletel na oboroženo italijansko patrolo.

Se danes imam vtis, ki sem ga dobil takrat, namreč, da je okupator kljub svoji številni vojaški premoči dobro čutil, da sloni njegova oblast nad slovenskim ljudstvom na trhljih temeljih, da mu manjka prav to, kar je za vsako oblast najvažnejše — zaupanje in podpora širokih ljudskih množic... Te pa so italijanski fašizem in njegovo vojsko iz dna duše sovražile, kar fašističnim voditeljem z njihovo podlo jezuistično politično šolo in s pravitko podlani osvajaletni izkušnji ni moglo ostati skrito.

Tak je bil položaj koncem maja 1941 v Ljubljani, ko se je v najstrožji tajnosti pripravljala in organizirala konferenca Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije.

Sekretarji-člani okrožnih komitetov in terenski instruktorji CK KPS so prihajali v Ljubljano iz vseh krajev okupirane in zasužnjene Slovenije. Priprave za konferenco so funkcionirale brezhibno, zato je skrbel pokojni organizacijski sekretar CK KPS in narodni heroj Tone Tomšič. Dokler nisem prišel v hišo na Viču, kjer je bila konferenca, nisem ne videl ne govoril z nobenim drugim partijskim funkcionarjem razen s tovarišem Leskovškom, s katerim sem se dan poprej sestel v Tivoliju, kjer mi je natančno povedal, kam moram iti, geslo in kje bom dobil kurirja, ki me bo vodil na določeno mesto.

Kurir je stal ob določeni uri — sonce je bilo že zašlo — na oglu neke trgovine v bližini viške cerkve. Geslo je takoj delovalo. Mirno sva se obrnila in počasnih korakov odšla levo od cerkve, zavila parkrat gori in doli po ulicah in se končno ustavila pred hišo, katere zunanost pa se — ker je bil že mrak — zelo slabo spominjam. V predsobi sem našel tovariša Leskovška, ki je dejal, da bom nocoj tu prešpal. Odprl je vrata v precej veliko sobo, v kateri je bilo več tovarišev, ki so se med seboj tiho pogovarjali.

Nastala je popolna tema. Mnogi tovariši so bili trudni od dolge pote, drug za drugim so slekli jopiče in si jih, preden so legli, dali pod glavo. Jaz sem ležal nekako sredi sobe. Desnega sosedu sem poznal. Bil je znani španski borec in sekretar je-senjskega okrožja, Gregorčič, s sosedom na levi pa sem se spoznal to noč. Bil je tovariš France Vodopivec, sekretar KPS za kranjsko okrožje.

Zaspali nismo mogli, kljub temu, da smo bili vsi zelo trudni. Vsi smo napeto pričakovali naslednjega dne. France je menil, da bo prav gotovo konferenca, na katero bo prišel tudi tovariš Kardelj in ostali voditelji naše Partije. Slutili smo, da bo prišlo do velikih odločitev. Takoj moram povedati, da mi je bil France že v prvem pogovoru vsled svojega mirnega in pametnega presojanja takratne splošne politične in vojne situacije zelo simpatičen, tako da sem komaj čakal, da se zdani, da ga поблиže pogledam. Tihi pogovori so trajali dolgo v noč in šele proti jutru smo vsi zaspali.

Toda naš spanec ni trajal dolgo. Komaj se je zdani, že so prišli v sobo tovariši Kardelj, Kidrič, Marinko, Leskovšek, Tone in Vida Tomšič, Boris Kraigher in drugi. Konferenca se je takoj pričela.

Dvoje stvari — čeprav ne v vseh podrobnostih — mi bo s tega sestanka ostalo za vedno v spominu. Prvo je bil referat tovariša Kardelja, izredno podrobna in globoka marksistična analiza takratne notranje in zunanje politične in vojne situacije, ki nas je tako prevzela, da v tem času ne bi mogli misliti na kaj drugega, tudi če bi hotel. Zadrževali smo dih, da ne bi kakšne besede preslišali. Referat tovariša Kardelja je bil pozneje med Francetom in menoj mnogokrat predmet obširne diskusije. Oba sva črpala iz njega, ga osvetljevala od vseh strani in se iz njega vedno znova učila. Po tem referatu nam je postalo jasno, da je edini izhod iz smrtno nevarnosti, v kateri so se nahajali narodi Jugoslavije, oborožena, enotna borba proti

okupatorju. Iz referata tovariša Kardelja je dalje dihal silna in nepremagljiva vera v našo končno zmago.

Konferenci so sledila natančna navodila za pripravo in organizacijo ljudske vstaje, za vsako pokrajino posebej. To je bil drugi, za nas najvažnejši dogodek tistih dni. V hišici nekega mizarja na Brdu pri Ljubljani smo se znašli pokojni Gregorčič, Vodopivec France in jaz. Sleherni je podal kratko politično in organizacijsko poročilo o situaciji na svojem področju. Nato nam je tovariš Kardelj zelo podrobno in natančno obrazložil, kakšne morajo biti in kako morajo potekati priprave za oboroženo vstajo, tovariš Bebler pa nam je pojasnil pomen in naloge vojno-revolucionarnih komitetov.

Popoldne istega dne smo se vsi trije še enkrat dobili v neki gostilni v Dravljah. Toda bili smo že nestrpni. Imeli smo jasna navodila, kako naj delamo in vsakemu se je mudilo, da bi čimprej prišel na svoj sektor in začel navodila uresničevati. Vsi smo tudi že vedeli, da je začasno vodstvo organizacije ljudske vstaje na Gorenjskem poverjeno tovarišu Stanetu Zagarju, kateremu naj bi pri vodstvu pomagala pokojni Lojze Kobe (Štefan) in jaz. Z zagotovilom, da se kmalu vidimo v skupnem delu na Gorenjskem, smo se v mraku razšli.

Deset dni pozneje, ko je vojno-revolucionarni komitet v kamniškem okrožju že začel razvijati svoje delovanje, sem se javil pri tovarišu Vodopivcu v Kranju. France je bil medtem pripravil seznam tovarišev, ki naj bi tvorili vojno-revolucionarni komitet v Kranjskem okrožju. Vse je bilo v redu, samo za tovariša, ki naj bi v samem začetku prevzel vodstvo vojaških akcij, se nisva mogla zediniti. Navodilo našega vrhovnega vodstva se je glasilo, naj bo voditelj telesno zdrav, vpliven, politično zvest in sposoben tovariš, ki ima pravilni odnos do ljudi in tudi nekaj vojaškega znanja. Končno sva se zmenila za dva tovariša, od katerih eden je bil pokojni narednik Stošič.

Druge priprave za organizacijo ljudske vstaje so bile po zaslugi tovariša Vodopivca tudi v Kranjskem okrožju v polnem teku. Politčne priprave za mobilizacijo v partizane, zbiranje orožja, denarnih sredstev, hrane, obleke in obutve, vzpostavljane kurirske in obveščevalne službe je hitro napredovalo. France je razvil obširno in mnogostransko aktivnost. Kot sekretar okrožja je od svojih podrejenih tovarišev strogo zahteval točno izpolnjevanje zadanih nalog, točno prihajanje na sestanke itd.

Po sestankih sva se redno našla na dogovorjenem mestu, izmenjala misli in izkušnje in odšla zopet vsak na svoje delo. France je imel prirodno — za revolucionarja posebno v tem času nadvse dragoceno lastnost, — ki jo je po mojem mnenju v takem obsegu posedoval samo še pokojni Anton Velušček (Matevž) na Primorskem: znal se je namreč tako neopazno kretati med ljudmi, na ulicah in cestah, da nikjer ni pritegoval pozornosti gestapovskih vo-hunov. Pri vsem tem je na kolesu neprestano švigal sem in tja. Prišel je na primer v Stražišče, obšel javke, prejel poročila, dal nova navodila in izginil kakor kavra. Pol ure pozneje je bil že zopet kje v mestu, na Kokrici, Primskovem ali drugje. Ta njegova lastnost in zaupanje, ki ga je užival med ljudmi, ki so ga poznali, dalje dejstvo, da se je strogo držal navodil konspiracije, sta mu v glavnem poma-

FRANCETA VODOPIVCA

gala, da se je kljub največji aktivnosti izredno dolgo obdržal na terenu, ne da bi ga gestapovska špijonaža mogla zaslediti.

Spominjam se zadnjega sestanka tik pred začetkom vstaje v Udemborštu pri Kranju, kateremu smo prisostvovali pokojni Lojze Kobe (Štefan), France Vodopivec, Jože Bečan, Stošič in jaz. Ko smo se zmenili o organizaciji in začetku ljudske vstaje v kranjskem okrožju, sva se s Francetom dogovorila, da se dobiva uro pozneje v hiši neke naše aktivistke v Senčurju, kamor je kmalu za tem prišel tudi nek vodilni tovariš, domačin. Njegovega imena pa se več ne spominjam. Pomenila sva se z njim glede mobilizacije v partizane in zadnjih priprav za akcije. Ob slovesu je bil France miren, le vojaška izvedba vstaje ga je skrbela. Lagal bi, če ne bi priznal, da je tudi mene morila ista skrb. Potek vstaje v samem Kranju in v okolici je pokazal, da je bila najina zaskrbljenost upravičena. Oportunistično-saboterska roka je polni razmah ljudske vstaje v kranjskem okrožju v prvih dneh zavrla... Deset dni pozneje je padel narednik Stošič v roke sovražnika, ki ga je zverinsko mučil in končno obsodil na smrt na vešalih. Bil je dober, Partiji in svojemu ljudstvu predan borec. To je bil v tem času drugi težji udarec organizaciji in razvoju ljudske vstaje v kranjskem okrožju.

Toda France ni spadal med ljudi, ki bi izgubili voljo in pogum, če izvedba enega načrta ni popolnoma uspela. Prav uporna zagrizenost, s katero se je naslednje dni po začetku vstaje vedno znova vračal k temeljni analizi in proučevanju vzrokov, ki so zakrivil, da uspeh prvih partizanskih akcij ni bil popoln, je dokazovala v njem pravega borca-marksista.

Prve dni novembra 1941. me je napadla nevarna pljučnica. Po nekaj dneh boja med življenjem in smrtjo so me tovariši spravili v Ljubljansko pokrajino na varno mesto, kjer sem se zdravil. Ko sem se mesec dni pozneje ponovno vrnil na Gorenjsko, Franceta ni bilo več v kranjskem okrožju.

Ob misli na padlega borca LUCIJANA SELJAKA

V dnevih, ko se naši narodi pripravljajo na mogočno proslavitev 10. obletnice naše Armade, se spominjamo vseh herojskih podvigov naših borcev, ki so stali v prvih vrstah našega osvobodilnega boja in ljudske revolucije.

Mesto Kranj, v katerem se je delavski razred pod vodstvom naše Partije jeklenil že v predvojni borbi s kapitalističnimi izkoriščevalci in prešel strnjen v 1911. letu v borbo proti okupatorju in domačim izdajalcem, je vsekakor lahko ponosno na slavne dni naše preteklosti.

Desni breg Save - Stražišče - prištevamo med najbolj aktivne partizanske kraje na Gorenjskem, saj je padlo v borbi 132 borcev. Takoj ob kapitulaciji predaprilske Jugoslavije so v Stražišču vsi bivši politični in oblastni voditelji pustili ljudstvo na cedilu ter ga izročili na milost in nemilost okupatorju in domačim izdajalcem.

Skromen obrtnik — pleskar tovariš Lucijan Seljak, znan po odličnih strokovnih sposobnostih, kot človek pa poštenega in iskrenega značaja in zato med ljudmi zelo

Pravočasno obveščen, da ga gestapo zasleduje, se je umaknil iz Kranja in okolice, kmalu zatem pa odšel v partizane, kjer je junija 1942. v vznožju naših planin — pod Stolom — padel smrtno zadet od sovražni-kove svinčenko.

Iz dni skupnega delovanja s pokojnim Francetom Vodopivcem se spominjam marsikaterih podrobnosti, toda bil bi preobširen, če bi jih navajal v tem članku, čeravno so ravno drobne stvari tiste, ki že v celoti osvetlijo vso veličino naših padlih prvoborcev, med katere z vso pravico štejemo tudi pokojnega Franceta. Že samo dejstvo, da je bil najaktivnejši prav v najtežjih dneh svojega naroda, pobornik in organizator narodnoosvobodilne borbe v kranjskem okrožju, zadostuje, da spoznamo njegov plemeniti in borbeni značaj ter pravi lik komunista, zvestega sinu svojega naroda in delovnega ljudstva. In še nekaj je, kar me na Franceta Vodopivca pogosto spominja. To je bil izrazito njegov, čudovito lep odnos do ljudi, do svojih tovarišev. Vedno je bil pripravljen storiti nemogoče, če je bilo treba komu pomagati. To je — posebno v kritičnih momentih — izredno važna lastnost, ki jo mora imeti, ali pa se je učiti sleherni komunist, saj je vsakemu izkušenemu političnemu delavcu naše Partije znano, da je pravilni odnos do ljudi osnovni predpogoj za uspešno politično vodenje ljudskih množic.

Ko zaključujem te skromne spomine na pokojnega prvoborca tovariša Franceta Vodopivca, poudarjam, da ne želim ničesar bolj vroče kakor to, da bi imela naša Partija še mnogo tako dobrih in zvestih članov, kakršni so bili pokojni France. Sijajne ljudi bomo imeli, hitro bomo napredovali in vse morebitne težave in nevarnosti še lažje premagovali, če bomo vzgojili našo mladino, da bo ljubila svojo domovino, se znala boriti za vse, kar je na svetu plemenitega in poštenega, pravitko kakor so se za to borili in umirali naši nepozabni padli prvoborci.

Slava tovarišu Francetu Vodopivcu!

priljubljen, je postal v Stražišču voditelj ljudskega odpora proti okupatorju. Naša Partija, katere član je bil tovariš Seljak, je imela vanj polno zaupanje in mu poverila važno nalogo, organizirati OF in preko nje vse zavedne ljudi za aktivno udejstvovanje v NOB. Spričo tega, da je bil tovariš Seljak skromen, resnicoljuben in velik rodoljub, je lahko pridobil najboljše patriote, ki jim je bila borba za osvoboditev domovine osnovno načelo. Med poštenimi delavci, kmeti, obrtniki in delovnimi inteligenti je iz dneva v dan rastel pogum in zaupanje v našo Partijo in Osvobodilno fronto, ki ga je znal tovariš Seljak pravilno usmerjati. Videli si ga vsepovsod, kjer je položaj to zahteval. V najtežjih ilegalnih pogojih je hodil na sestanke, na katerih je prikazoval načrte okupatorja za zasužnjevanje slovenskega naroda in pot, po kateri moramo stopati, če se hočemo osvoboditi. Izdajalci našega naroda so tudi v Stražišču posegli v gibanje in povzročili že v začetku 1942. leta ogromno vrzel. Aretacije skoraj vseh aktivistov v Stražišču so nam vzele tudi voditelja narodnega odpora, tovariša Lucijana Seljaka. Gestapovci so ga odvlekli v Begunje, kjer so ga na zverinski način mučili, da bi spregovoril o svojem delovanju za OF. Zaman so se trudili. Tov. Lucijan je ostal zvest načelom naše Partije in koristim delovnih ljudi do zadnjega diha, ko mu je zločinska krogla pretrgala nit življenja. Tak je bil tovariš Seljak, ki je dal svoje življenje za svobodo delovnega ljudstva.

Slava tovarišu Lucijanu Seljaku!

BORISLAV KLAJIČ JE OBISKAL KRANJ

V sredo 12. t. m. je obiskal dijaški dom Tekstilnega tehnika znani srbski recitator Borislav Klajič iz Beograda, ki se dan gostuje po vsej Sloveniji. Recitiral je „Pismo borcu“, „Tri hajduka“, „Majko pravoslavna“, „Titov plan“, „Pod oknom“ in dve parodiji na informbirojevskve klevetnike. Umetnik je z doživljanjem vsebine pritegnil pozornost mladih poslušalcev, ki so mu ob koncu navdušeno ploskali. Podobnih večerov si dijaški dom Tekstilnega tehnika še želi.

Kranj potrebuje novih šolskih stavb

Na zadnjih zborih Osvobodilne fronte v Kranju so razpravljali tudi o kulturnih vprašanih lokalnega značaja. Razgovor se je omejeval zlasti na vprašanja, ki so povprečnemu Kranjčanu že znana: kje naj bi stal Prešernov spomenik, o ureditvi Prešernovega gaja, o delu nekdanjega amaterskega gledališča, skratka govorili so o stvareh, ki so sicer važne, niso pa osrednji problem v razvoju kulturnega in prosvetnega življenja v Kranju. Tega predstavljajo predvsem šolske stavbe.

Kranjčani smo lahko ponosni na poslopje osnovne šole, ki mu v Sloveniji ni para. Lahko se ponašamo tudi z nazunaj reprezentančnim poslopjem I. gimnazije, ki pa v celoti ne ustreza zahtevam modernega šolstva. Ti stavbi sta pravzaprav vse, kar imamo. Obe sta bili zgrajeni pred vojno, ko je štel Kranj okoli 6.000 ljudi in zato sedaj, ko živi v Kranju 16.000 prebivalcev, nikakor ne zadoščata potrebam, zlasti ker je tudi dotok dijakov iz okolice mnogo večji, kakor je bil pred vojno.

I. gimnazijo v Kranju, ki jo je nekdanje obiskovalo okoli 600 dijakov, obiskuje sedaj 806 dijakov. Zaradi velikega navala v srednjo šolo je mesto ustanovilo 1948. leta novo — II. gimnazijo, ki so ji dodelili prostore v osnovnošolskem poslopiju. Z ukinitvijo višjih razredov se je število učencev na osnovni šoli začelo znižati, a že spet narašča. 865 otrok dobiva zdaj tu osnovno znanje, pred vojno pa jih je le 486.

Prihodnje leto bo dotok v osnovno šolo še večji, ker se bodo vpisali otroci, rojeni 1945. leta, torej v prvem letu svobode. Število rojstev je namreč po vojni močno naraslo in zaradi nagle industrializacije Kranja skozi vsa povojna leta raste. Lani je obiskovalo osnovno šolo 827 otrok, od prejšnjega leta se je število dvignilo za 67, letos jih je — kakor smo že omenili — 865, medtem ko za prihodnjo jesen računamo na 950 učencev.

Pojki je osrednjen in le tri učilnice so v popoldanskih urah proste. Te bo v prihodnjem letu napolnil letnik 1945. V šolskem letu 1953-54 pa za novo vpisane otroke ne bo več prostora.

Vse to dokazuje, da sta I. gimnazija in osnovna šola dosegli svoj maksimum in da bo v prihodnjih letih sprejem novincev koščljivo vprašanje. Zaradi naraščanja števila šoloobveznih otrok lahko računamo, da se bo morala II. gimnazija, ki sedaj gostuje v osn. šoli, v nekaj letih izseliti.

Da se smeji dotok dijakov iz okolice, je tedanje poverjeničstvo za prosveto OLO v letu 1949. ustanovilo III. gimnazijo v Stražišču in še nekaj nižjih gimnazij v okolici

(Predoslje, Predvdor). Število učencev tudi v teh naglo raste. III. gimnazijo v Stražišču obiskuje sedaj že 430 dijakov.

Zgrozil bi se, kdor bi si ogledal prostore stražiške gimnazije. Do lani je bil pouk v barakah, ki pa so jih morali opustiti, ker so začele razpadati. Preselili so se v župnišče, kjer se dijaki komaj zgnejejo v učilnice. O količini sodobno urejeni šoli tu ni govora, čeprav je vodstvo storilo vse, kar je moglo. Pravtako ne ustreza svojem namenu osnovnošolsko poslopje v Stražišču. Pouk poteka v treh izmenah in je zato, razumljivo, skrčen. Tako bo tudi ostalo, dokler ne bo šola razpolagala z več ali z večjimi učilnicami.

Poglejmo še osnovno šolo na Primskovem. Samo dve učilnici ima za 183 učencev. Poleg tega je v istem poslopiju še šola učencev oblačilne stroke, ki jih je nad sto. Problem je 1948. leta vsaj delno rešil MLO, ko je na šolskem vrtu sezidal majhno stavbo z dvema učilnicama.

Tudi izobrazba gospodarskega naraščaja je ogrožena. Poslopje stare šole, kjer s 365 učenci domuje šola učencev v gospodarstvu, so v preteklih letih popravili, vendar je potrebno še nadaljne adaptacije, če hočemo, da bo gojencem v resnici ustrezalo. Za gospodarske šole v Kranju, ki jih

Živahno izobraževanje žena v kamniškem okraju

Po vsem kamniškem okraju organizirajo kuharske, oziroma gospodinske tečaje. V Krtini so tečajnice že preteklo nedeljo prikazale različne kuharske dobrote, ki so jih same skuhale in spekle. Razstavo je obiskalo nad 100 ljudi, kar je za Krtino in okolico nedvomno mnogo. Tečajnice je 35 in se sedaj po zaključku praktičnega dela splošno izobražujejo.

V Komendi tečeta kar dva tečaja; enega je organizirala in ga vodi tamkajšnja kmetijska zadruga, drugega pa kmečka delovna zadruga. V vsakem je po 20 deklet in žena.

Tudi v Mostah in v Bukovici so poskrbele zadrugice za gospodinski tečaj. Prvega obiskuje 25 žensk, drugega pa 24. Vse kažejo veliko zanimanje za teoretični in praktični pouk.

Najvzornjši in najboljši pa je tečaj v Domžalah, ki ga obiskuje 36 žena in ga vodi tov. Lazarjeva. Lepi in primerni prostori, točnost in vsestransko izobraževanje so porok, da bo zaključek tečaja zelo uspešen.

V Moravčah pa bo tečaj v kratkem prišel. Zene se že pripravljajo nanj.

Da tečaji v resnici z uspehom delajo,

je več, bi bilo potrebno zidati posebno šolo z internatom. Že pogled v barako, kjer bivajo učenci „Tiskanine“, zadostuje, da se prepričamo, kako potrebna so odločna dejanja.

Glasbena šola s 137 učenci se mora posluževati tudi prostorov v I. gimnaziji, ker ima samo tri učilnice. V II. gimnazijo pa se je zatekel I. letnik Puškarske šole.

Mislím, da je iz navedenih podatkov dovolj jasno videti pereči problem šolstva v Kranju. Če takoj ne začnemo zidati novih stavb, nove popolne gimnazije v Kranju in nižje gimnazije v Stražišču, bo obstoj II. gimnazije glede na številčni porast osnovnošolskih učencev čez nekaj let problematičen, vpis novih dijakov v neomejenem številu pa naravnost nemogoč. Vseh teh problemov, vemo, ni mogoče rešiti čez noč. Znano pa je, da je urbanistični svet mesta Kranja o tem že razpravljal in določil zemljišče za nižjo gimnazijo v Stražišču in popolno gimnazijo v Kranju.

Kranjčani naj bi na sestankih razpravljali tudi o teh vprašanih, kajti le s sodelovanjem prebivalcev in vasi bo mogoče težave v bližnji bodočnosti rešiti.

O drugih kulturnih ustanovah in problemih pa morda drugič. D. B.

potrjuje med drugim tudi splošna želja žena, da bi kaj podobnega se organizirali. Tečajnice se zanimajo za vsa predavanja najsi bodo gospodarskega, političnega ali kulturnega značaja.

Razen številnih gospodinskih tečajev dela v kamniškem okraju tudi zdravstveni tečaj v Tuhinju.

Pred novimi nalogami Ljudske tehnike

Na seji upravnega odbora mestnega odbora LT v Kranju, kateri so prisostvovali tudi zastopniki okrajnega in mestnega Sveta za prosveto in kulturo ter zastopniki mestnih odborov LT v Trzinu in Skofji Loki so sklenili, da se začasno združita okrajni in mestni odbor LT. Združitev je bila nujna, ker je okrajni odbor LT za Kranj-okolico obstojal samo še na papirju. Pred obnim zborom novega okrajnega odbora pa morajo vse organizacije LT: društva in klubi izvesti občne zборе.

Novi finančni sistem predvideva, da se tudi Ljudska tehnika predvsem sama vzdržuje. Klubi in društva morajo samoiniciativno najti vire dohodkov, ki jim bodo omogočili ne samo nadaljni obstoj, temveč tudi izboljšanje dela. Zato bodo občni

NA OBČNEM ZBORU KULTURNO-UMETNIŠKEGA DRUŠTVA V TRZINU SE JE ŠTEVILO ČLANSTVA VEČ KAKOR PODVOJILO

Prejšnji teden je trzinsko kulturno-umetniško društvo pregledalo svoje delo v zadnjem letu. V osnovni šoli se je zbralo nad 100 vaščanov, ki so z zanimanjem sledili poročilom, zlasti poročilu tajnika Antona Lovše.

Za 10-letnico OF je pevski zbor z uspehom tekmoval, nato pa je za kratko dobo prenehal s delom. Obisk vseh dramskih predstav je bil vseskozi zadovoljiv. Tudi delo knjižnice je bilo dobro, le da je imela premajhno izbiro knjig (294) in ji zaradi šibke blagajne manjka predvsem novejših del.

Zborovalci so precej časa razpravljali o prosvetni dvorani, ki jo je okupator požgal, po osvoboditvi pa so jo vaščani kmalu obnovili in ji prizidali zadrugni dom. Sklenili so, naj dvorano upravlja kulturno-prosvetno društvo, ki bo razpolagalo tudi z vsemi njenimi pritliklinami. Uredili bodo še garderobo, preselili knjižnico v primernejši prostor v sprednjem delu stavbe in izselili mlekarino iz prostorov pod odrom, kamor tudi iz higienskih in zdravstvenih razlogov ne spada.

Mladina, ki si želi fizikulturega udejstvovanja, je skupno z društvom sklenila, da bo imela — dokler ne bo pogojev za ustanovitev telovadne organizacije — v društvu samostojni odsek.

Končno je zbor izvolil nov odbor s predsednikom Vehovcem in dosedanjim tajnikom Lovštom.

Dober obisk občnega zbora dokazuje, da se ljudje za kulturno-prosvetno delo zanimajo. To potrjuje tudi dejstvo, da se je ob tej priliki število članstva dvignilo na 100, kar pomeni, da se je več kot podvojilo.

zbori, ki jih morajo organizacije izvesti najkasneje do 10. januarja 1952, dosegli svoj namen, če jih ne bodo vzeli člani kot formalnost in če bodo društva in klubi znali pritegniti v svoje vrste širši krog strokovnjakov. Na občnih zbora naj se napravi temeljit obračun. Do tedaj je treba inventarizirati celotno imovino, urediti finance, pobrati zaostalo članarino ter urediti vse obveznosti napram višjim forumom LT. Pripraviti je treba proračun za prihodnje leto in predvideti samostojno vzdrževanje organizacij.

V kolikor bodo občni zbori kritično pretresli delo organizacij in vodstev, si postavili dober delovni načrt in si izbrali sposobno vodstvo, bodo imeli kljub finančnim težavam večje uspehe.

ZAKAJ SE PTICE SELIJO

Selitev ptic spada med zanimive pojave v življenju prirode. Zanimivo je opazovati ptice v zgodnji jeseni, kako se pripravljajo na dolgo potovanje preko širnih celin in širokih oceanov. Nehote se vprašujemo, zakaj in kako se selijo ptice? Preprost razum bo odgovoril: ker ne prenašajo zime. Toda če malo globlje premislimo, se znajdemo pred kopico zapletenih vprašanj. Zakaj se selijo samo nekatere vrste ptic, kdo jim pove, da se morajo seliti, kdo jim kaže pot, kdo jim naznani pomlad v domovini, kdo jih vodi natančno v kraje, kjer so bile prejšnje leto? Kaj enostavno bi bilo na to odgovoriti: nagon — ptici selivki je to prirojeno, to ji je dano. To pa bi bil le zasilen odgovor. Pticija selitev je za nas še vedno nerešen problem.

Prisluhnimo znanemu nemškemu poznavalcu ptic dr. Kurtu Floerckerju, ki se že dolgo vrsto let bavi z vprašanjem ptičje selitve.

Floercker pravi, da je v resnici nagon, ki žene ptice na potovanje, pri posameznih ptičjih vrstah, zlasti glede na trajanje njih poleta in kraj prezimovanja, zelo različno razvit. Ločiti moramo nadalje potovanje ptic in selitev ptic. Včasih opazimo pri nas pozimi nekaj sibirskih ptic, ki so si pred posebnimi vremenskimi razmerami poiskale milejše podnebje. To pa nikakor niso pojavi selitve, kajti te ptice so bile le pod izrednimi okoliščinami prisiljene na pot. Pri selivkah pa je selitev reden pojav, ki izhaja iz njim lastnega nagona.

Zelo zanimivo je opazovati polet ptic selivk. Žerjavi, divje race in gosi lete v obliki klina, da na ta način zmanjšajo zračni upor in let olajšajo. Tudi ne lete v isti višini, marveč je vsaka ptica nekoliko višje od svojega prednika. Jasno je,

da mora največ vzdržati ptič, ki leti prvi v klinu, zato pa je vodja jate navadno močan starejši samec. Najbrž se vodje med letom tudi menjajo. Kakor kapitan na morju, presoja vodja zračno daljavo pred sabo in zemljo pod sabo, obuja spomine na minule poletne in išče orientacijske točke na zemlji, medtem ko vsi ostali slede izkušenemu voditelju. Ob vetrnem vremenu se na voditeljevo znamenje ptičja jata dvigne za par stotin metrov višje in si s tem olajša let. Zdaj je treba še bolj napenjati oči, da ne zgreše poti. Končno prilete n. pr. žerjavi do močvirja, nekaj časa krožijo v primerni višini, da ugotove ali jim morebiti ne preti kaka nevarnost, narkar se spuste na zemljo. Ob robovih počivališča postavijo straže, ki skrbijo za varnost, nato si poiščejo hrane in se spravijo h kratkemu počitku.

Vsaka ptičja vrsta ima svoje oblike leta in svoje stalne poti potovanja. Tako n. pr. štokljke iz severne Evrope prelete Nemčijo, Francijo, zavijejo ob španski obali čez Sredozemsko morje preko Tangerja v južno Afriko, kjer prezimijo in se stalno vračajo čez Egipt, preko Male Azije in Balkana na evropski sever.

Znano je, da potujejo selivke večinoma podnevi, vendar pa je med njimi več vrst ptic, ki potujejo izključno ponoči, tako n. pr. sove. Temu se ne bomo čudili, ker vemo, da imajo sove velike in ostre oči, pomagajo pa si tudi s tenkim sluhom. Poleg tega pa gotovo občutijo tudi razlike v zraku in vedo, ali lete nad vodo ali nad kopnem. Vsekakor pa morajo imeti ptice selivke dobro razvit čut za smer, kar nam je pa za sedaj še skrivnost. Toda sam čut za smer ne bi zadostoval, če ne bi imele tudi daru za orientacijo in spomina.

Stroge ločitve po starosti v krdelu najbrž ni, verjetno pa je, da je v vsakem kr-

delu le kak star, izkušen ptič. Pogosto pa opazimo v jatah kaj pester vrste selivk. Zanimivo je, da se selijo na jug in vračajo z juga skoro vedno ločeno po spolu. Ta pojav zlasti lahko opazimo pri ptičih z živopisanim perjem.

Pri vrnitvi selivk v domovino nastopa isti pojav kakor pri selitvi na jug. Ako bi ves ptičji rod ostal v Afriki, bi se tam tako razplodil, da bi mu jelo primanjkovati hrane. Priroda je razdelila ptičji rod po vsej zemlji in ga poleg tega obdarila s to prednostjo, da je najbolj gibljiva vrsta živali na kopnem, ki ji razdalja ne dela nikakih ovir. Ko pri nas nastopa pomlad, se v drobnih glavica zbuje napol obledeli spomini na domovino in ker prezimujejo ponajveč ločeno po spolu jih vleče v domovino tudi ljubezensko hrepenenje, ali prirodnoznanstveno povedano: ploditveni nagon. Zanimivo je, da pri nekaterih vrstah selivk odlete samci pozneje na jug kakor samice, spomladi pa so prej v domovini (slavčki, čaple).

Drugi važen činitelj, ki privabi ptice v domovino je hrana, ki je v Afriki ne najdejo več. Znano je, da nekateri ptičji dajejo prednost določeni hrani in ko te zmanjka, jih želodec prisili v kraje, kjer je je na pretek. Tako n. pr. čišla kukavica predvsem kosmate gosenice. Ko se te sredi poletja zabubijo, izgubi kukavica svojo priljubljeno hrano in krene na pot. Zelo važen vzrok ptičje selitve so tudi krajši dnevi, zmanjšanje količine razpoložljive hrane in vlažen jesenski zrak.

Hitrost ptičje leta je različna. Tako n. pr. preleti siva vrana okrog 50 km na uro, kavka 60—70 km, škorci 75 km na uro itd. V splošnem se lahko trdi, da nobena ptica selivka ne preleti več kot 100 km na uro. Ptice, ki potujejo podnevi, krenejo na pot v zgodnjih jutranjih urah in počivajo okrog poldneva, medtem ko ponočne selivke krenejo na pot zvečer in čez dan počivajo.

Ugotovljeno je, da preleti čaplja dnevno okrog 200 km in potuje iz severne Nemčije v južno Afriko 80 dni, medtem ko vrtnetv pospeši za 100 km na dan in je zopet doma v 55 dneh. Za njih odhod in povratek so zelo važne vremenske razmere in verjetno je, da imajo ptice posebno sposobnost, da slutijo vreme, tako da se ob trajno slabem vremenu ne podajo na pot, ki je brez tega zvezana z raznimi nevarnostmi.

Prezimovališče raznih ptičjih vrst je kaj različno. Tako se naselijo drozdi, grlice, prepelice v Tunisu in ostanjejo navadno vso zimo v severni Afriki. Ptici iz severne Evrope se ustavijo v Egiptu. Zapadnoevropske ptice pa prezimujejo skoro izključno v Maroku. Nekatere vrste ptic pa potujejo celo v južno Ameriko. Sibirski pivačka pa napravi najdaljšo pot; leti preko Japonske, Južnega morja in Avstralije v Novo Zelandijo.

Zanimivo bi bilo naposled odgovoriti na vprašanje, kako so dobile nekatere ptičje vrste nagon, da se ob določenem času selijo. Ugotovili smo nekatere vzroke, ki vplivajo na ptice, da se selijo. Toda ti vzroki bi veljali tudi za one ptice, ki ostanejo čez zimo v mrzlih pokrajinah. Kakor so razlike med ptičjim potovanjem in ptičjo selitvijo, tako obstoji tudi med selivkami prehodni tip, ki bi ga lahko imenovali: cigančki... To so ptice, ki niso nikjer doma, „nomadi“ ptičjega sveta, ki se redno selijo. Vzrok je iskati v dejstvu, da so nekatere ptice — kakor smo že omenili — glede hrane specializirane; ko zmanjka v nekem kraju njihove hrane, morajo drugam.

V ptičjem življenju pa ostane še mnogo nepojasnjenega in zagonetnega. Problem ptičje selitve tudi še ni dokončno rešen, vendar pa so nam zgornje vrstice povedale marsikaj zanimivega o tem prikupnem pojavu.

Temeljiti obračun kulturnega dela v Domžalah

V nedeljo dopoldne je imelo domžalsko kulturno-umetniško društvo „Minka Peterlin“ redni letni občni zbor. Čeprav ni bila udeležba preveč zadovoljiva, so prišli do zaključkov, ki obetajo kulturnemu življenju v Domžalah lep napredek.

Društveno delo je bilo uspešno zlasti, ker so izvedli med letom izredni občni zbor, po katerem so marsikatero nepravilnost odpravili. Najbolj delavna je bila dramska družina, ki je v kamniškem okraju najboljše, v republiškem merilu pa je dosegla med amaterskimi družinami v tekmovanju za 10-letnico OF drugo mesto. Takrat je dobil javno priznanje tudi njen režiser tov. Lazar. Mladi režiser Branko, ki se je v režiji izpopolnil na tečaju v Mariboru, je bil za svoje delo na mladinskem odru prav tako pohvaljen. Mlado družino, ki jo vodi, sta pohvalila republiški odbor OF in Ljudska prosveta Slovenije. Da je društvo v tekmovanju za 10-letnico OF prejelo v trajno last zastavico Mestnega odbora OF, imajo vprav igralci največ zaslug.

Pevski zbor ni bil preveč delaven. Sicer je nastopil na dveh prireditvah, oziroma proslavah, zmoget pa bi precej več, če bi bili pevci bolj disciplinirani in bi pokazali več volje.

Tamburaški pionirski zbor in mladi harmonikarji so priredili dva dobra koncerta. Za uspehe gre priznanje tov. Semeji, ki ga je občni zbor javno pohvalil.

Orkester pa se v tem letu ni izkazal, zlasti kasneje je popustil, kar gre verjetno na račun plesnega orkestra, ki se je iz orkestra izločil in sodeloval v glavnem le pri plesnih vajah in pri plesih. Upajmo, da bo resna kritika zalegla in da bo orkester kmalu zopet v polni zasedbi vadil in nastopal.

Zbor je grajal odnos do Prešernove proslave. Društvo je pripravilo za to priliko primerni program, a udeležba je bila zelo slaba. Celotno predstavništvo prosvetnih ustanov in šolarjev niso prišli, kaj šele drugi.

Diskusija je pokazala, da mnogi, katerih naloga bi bila podpirati kulturno-prosvetno delo, nimajo razumevanja za društvo in mu celo klubujejo. Njihova kritika ni konstruktivna in poti v društvo sploh ne naj-

dejo. Karakteristično je poročilo nekega frontnega aktivista na zadnjem občnem zboru OF, ki je povsem negativno ocenil delo „Minka Peterlin“ in predlagal na primer, naj bi igrala družina uprizarjala bolj domača in lažja odrska dela, kakor Prešernova, Aškerčeva itd. (Op. uređn. Ali je še kje kdo, ki ne bi vedel, da sta bila Prešeren in Aškerc sicer velika pesnika, ne pa dramatika?)

Tudi podjetja doslej niso pokazala razumevanja za kulturno prosvetno delo. Društva niso podpirala, čeprav razpolagajo s finančnimi sredstvi v te namene. Verjetno je to posledica krutega birokratizma, hkrati pa popolnega nerazumevanja za umetniško vzgojo.

Teden kulture v Cerkljah

Da bi se cerkljanska javnost čimbolj seznanila s pomenom 400-letnice slovenske knjige in hkrati počastila 80-letnico pisatelja Fr. Sal. Finžgarja, je domače kulturno umetniško društvo „Davorin Jenko“ uprizorilo 8. in 9. decembra Finžgarjevega „Divjega lovca“, pred predstavama pa je govoril o pomembnosti obeh kulturnih dogodkov predsednik društva Anton Zumer.

Predstavi sta bili odraz skrbnih priprav in dvomesečnega študija in hkrati dokaz aktivnega dela različnih društvenih odsekov. Pevske vloške je skrbno naštudiral pevski odsek, ki ga vodi učiteljica nižje gimnazije, Marija Snoj. Petje, izbrane gorenjske narodne noše in režija so dali igri pečat pristnosti in domačnosti in s tem občinstvo močno pritegnili. Obe predstavi sta bili dobro obiskani. Kaže, da bo „Divji lovec“ vsestransko tako uspel, kakor „Snežuljčica“, „Slaba vest“ in „Vesela božja pot“ v lanskem sezoni.

V Tednu kulture je začela cerkljanska godba na pihala po petih letih zopet vaditi. 1945. leta je namreč posodila instrumente XVI. udarni diviziji, ki ji je vrnila le del glasbil in še ta pokvarjena. Iz strahu pred izdatki za popravilo starih in nabavo novih instrumentov so z delom god-

Ze nekaj dni so tržiške žene zelo živahne. Z veliko vnemo pripravljajo darila za pionirje in cicibančke. Prvotne zamisli, da

Tudi v Tržiču bo Novoletna jelka

Kmalu bo Minkin obraz še bolj nasmejan

bi pripravili eno samo Novoletno jelko ni mogoče izvesti, zato bodo malčke razdelili na več skupin. Večja podjetja — Triglav, Predilnica, Obutev, itd. — bodo priredila Novoletno jelko ločeno, manjša pa skupaj.

Da pa bo praznovanje še bolj privlačno, so člani dramske sekcije SKUD „Ivan Cankar“ poskrbeli tudi za prijeten pomenek s pionirji in cicibančki. Pripovedovali jim bodo razne pravljice ter jih lepo zabavali.

Nove knjige

Prejeli smo knjige „PREŠERNOVE KNJIŽNICE“ v Ljubljani, ki jih pošilja svojim naročnikom za leto 1952:

Koledar za leto 1952., strani 248.
Dr. France Prešeren „Poezije“, strani 311.
Mimi Malenšek Konič „Prelom“, roman, strani 324.

Dr. Mirko Černič „Zdravstveni priročnik“, strani 270.

Naročniki „PK“, ki so naročili letošnjo zbirko pri podružnici Državne založbe v Kranju, naj knjige takoj dvignejo.

„KMEČKA KNJIGA“, Ljubljana pa je letos izdala za svoje naročnike:

Ivan Cankar „Jaz, bratje pa vem za domovino“. Izbor črtic, povesti in odlomkov, je uredila Erna Musar, strani 355.

Ivan Tavčar „Povesti“ (V Zali. Kuzovci), strani 224.

Kmečki koledar 1952, strani 155.

Dr. Marjan Pavšič „Vzreja mladih živali“, strani 72.

„Kaj so videli kmetijski strokovnjaki po svetu“, strani 196.

Gledališče

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Cetrtek, 20. decembra ob 20. uri Dumas ml.: „Dama s kamelijami“. Red A in izven.

Nedelja, 23. decembra ob 16. uri Dumas ml.: „Dama s kamelijami“. Izven za podžetje.

Sreda, 26. decembra ob 16. uri Shakespeare: „Vesela Windsorka“. Izven.

Nedelja, 30. decembra ob 16. uri Görner: „Pepelka“. Za Novoletno jelko.

Ali si že poravnal naročnino za „Gorenjski glas“?

Zanimivosti

Strokovno izpopolnjevanje s filmi v Angliji. — V Veliki Britaniji bodo v prihodnjih 6 mesecih predvajali delovnim kolektivom serijo filmov, da bi z njimi izboljšali metodo dela. V načrtu je 4500 filmskih predstav predvsem za upravno vodstvo, nadzorno osebje in najvažnejše kvalificirane delavce. S filmi bodo skušali doseči ob posvetovanjih tudi večjo proizvodno zmogljivost in strokovno izpopolnitev delavcev.

Eden od tipičnih filmov bo „Položaj telesa pri delu ob strojih“, kjer bodo imeli gledalci priliko videti, kolikšne važnosti je pretehtanost vsake kretnje pri delu. Drugi film „Ključnega progresa“ pa bo prikazoval dvig življenjskega standarda med delavstvom od polovice 19. stoletja, zaradi uporabe novih strojev.

Kaos v šolskem pouku na Madžarskem. — Madžarski minister za prosveto Darvas je priznal v službenem listu ministrstva prosvete „Köznevelés“, „Nivo učenja je zelo nizek zlasti pri predmetih, ki so najvažnejši, n. pr. pri matematiki, fiziki in pri materinskem jeziku. V mnogih šolah preplavljajo v pouk politične fraze, zato je znanje polno vrzeli. Tudi učenci se poslužujejo v odgovorih fraz, namesto dejstev.“

Pred nedavnim je Darvas na konferenci izjavil, da v šolah ni discipline, ne spoštovanja do predavateljev in da so učenci slabo vzgojeni. Zaradi slabega obnašanja in drznosti je kaznovanih 20—35% učencev.

Kamničani, dopisujte v svoje glasilo

GREY

Tam, kjer sonce zahaja ...

„Tako, to ste mu povedali — zdaj je vse nekaj drugega. Prosim vas, oprostite.“

„Čemu bi se opravičevali!“ je prisrčno odvrnil.

„Zakaj ne!... Mislila sem namreč, da mislite prevariti mojega očeta — kot so to storili mnogi kovboji!“

Rock jo je začudeno pogledal. Kakšna čudna stvarca je ta Thea Preston? Skoro se mu je zdelo, da je vredna svojega brata, nedružabnega, ljudomrznega Asha!...

„Ali se še spominjate trenutka, ko sva se v Waringtonu razšla, gospod Rock?“ je nenadoma vprašala.

„Tega ne bom nikoli pozabil!“

„Takrat ste me nemo pogledali in mi s tem povedali, da me hočete še videti. Sem vas prav razumela?“

„Prav, gospodična Preston... Ali smem upati, da me zato ne boste smatrali za nevzgojenega ali vsiljivega?“

„Ne — prav zares ne — toda kaj vse lahko pride iz tega.“

„Kaj?“

„Moj brat Ash!“

„To je že mogoče, kajti povedati vam moram, da svoj živ dan še nisem videl tako zoprnega...“

Pretrgal je besede, ko je videl, kako si je dekle pokrilo obraz z obema rokama.

„Oprostite, gospodična Preston!“ je brž dodal. „Skoro bi pozabil, da gre za vašega brata!“

Zavzdihnila je in spustila roke, nato ga je pogledala.

„Popolnoma prav imate — ni izraza za Asha! Zmeraj sem poskušala, da ga obvarujem — toda večno to ne more iti. Prehudoben je. Sovraži ljudi in živali, starše, brate in sestre — le mene ne! Zato pa sem mu tudi zmeraj pomagala in mu stala ob strani...“

„Kako lepo, kako čudovito je to od vas — čeprav ne morem in ne morem razumeti.“

„Tega ne zmore nobeden!“ je dejala utrujeno. „Alice me smatra za naravnost neumno zaradi tega... Ah — in tako se bojim! Čim bolj se staram, tem bolj je Ash ljubosumen.“

„To sem opazil. Toda — kako je možna taka blaznost?“

„Sama tega ne razumem!“ je dejala vsa obupana. „Toda tako je! Prav vsakogar, ki je hotel biti moj prijatelj, je odgnal. Če ne gre z zvijačo, pa napravi s surovostjo, in če to ne gre, zagradi za revolver. Ni dolgo tega, ko je obstrelil nekega kovboja, da bo do smrti pohabljen, eden od kovbojev pa je umrl.“

„Zanimive stvari. In temu podivjancu se pri vsem tem ni zgodilo nič?“

„Je — marsikatero je že izkupil, pa jo je zmeraj srečno odnesel. Mislim, da je Ash brez živcev — kakor je brez srca in brez duše.“

„In kljub temu ga imate radi?“

Rockov glas je bil hripav in žalosten.

„Da — ker le s tem ga obvarujem, da ne bo še hujši!“

„Kako pa more biti še slabši?“

„Vi ga ne poznate, kot ga poznam jaz. Zato sem se tako prestrašila, ko ste prišli.“

„Ali zaradi njega, ali zaradi mene?“

„Tudi zaradi vas — čeprav mi je malo prej dejal oče: Pazi, Thea — na tem fantu si bo Ash polomil zobe... Vsi vemo, kako ste ročni s samokresom. Ne more se preprečiti, da ne bi z vami govorila za mizo ali kjerkoli... Kot divja zver se bo zaletel v vas. Strašno bi bilo, da bi tu tekla kri — pa naj ustrelj on vas, ali, kar je še bolj verjetno, vi njega!“

„In če bi to tudi storil — kaj potem?“ je vprašal ves poln sočutja in ljubosumja.

„Tedad bi umrla tudi jaz.“

S stisnjenimi rokami je stala pred njim in prsi so se ji dvigale.

„Ljuba gospodična Thea!“ je dejal tiho, a prepričljivo. „Z Ashem se prav gotovo ne bom sporekel.“

„Kaj pomenijo možem sklepi — če je ženska po sredi!... Vi se brž razjezite, Ash pa bi se pretepal, četudi s samim bogom.“

„Lahko se zanesete, da me ne bo spravil s tira. Če se nočem pretepati, pa se ne preteparam!“

„Kako bi vam rada verjela — toda vi njega ne poznate!“

„Zdaj pa bodite pametni, ljubi otrok! Saj sem nazadnje jaz gospodar svojim petim čutom! Obljubim vam, da z Ashem ne bom začel nobenega prepira!“

*

Toda kaj vse se je zgodilo potem! Rock se je res premagoval, ko je bil z Ashem, pri tem pa je spoznal, da v hiši ni nekaj v redu, zasledoval je vse skrivnosti in spoznal, da Ash s Prestonom vred krade drugim živinorejcem naokrog goveda, jih zakolje, kože zakoplje — meso pa seveda prodaja. Jasno je, da s tem nihče ni zmoget izvedeti ničesar. Rocka pa prevzame sveta jeza. Pride do preiskave, kjer se izkaže, da tudi bogati meščani Waringtona niso bili pri tej stvari nedolžni — vse se izravna tako, da mora Prestonova družina zapustiti farmo in se izseliti. Tik pred tem pa hoče Ash ustreliti Rocka, toda ta je hitrejši in Ash se mrtev vrne na tla... In šele takrat se izve, da Ash ni bil Prestonov sin, temveč najdenček... Prestonovi odidejo... ostane le Rock, ki kupi njihovo farmo, in Thea, ki postane njegova žena. In z njo arečno zaživi tam, kjer sonce zahaja...

TEDENSKA KRONIKA

V ČAST 10-LETNICE JA JE „SAVA“ V KRANJU IZPOLNILA LETNI PLAN PO VREDNOSTI

Glavni odbor ZB v Ljubljani je dobil 17. 8. m. brzojavko tovarne gumijastih izdelkov „Sava“ v Kranju, v kateri sporočajo:

V proslavo desete obletnice Jugoslovanske armade smo danes izpolnili letni plan po vrednosti, medtem ko smo petletni plan plan presegli za 22,5%.

DROBNE IZ TRŽIČA

Tržičani so dobili novo kinooparaturu. Več kot mesec dni je trajalo, preden je bilo montiranje zaključeno. Gledalci so sedaj zadovoljni ne le zaradi pridobitve, temveč tudi, ker je nova kinooparatura izdelek našega podjetja „Iskre“ v Kranju.

Dramske družine v Tržiču se z vso verno pripravljajo na premiere. Zve prihodnji teden bomo videli na tržiškem odru „Revolucijsko svatbo“, za Novo leto pa opereto „Pod to goro zeleno“.

LJUBICA V OMARI — ALI

— V LJUBOSUMJU JE SPRAVIL VSE STANOVALCE NA NOGE

Kako bi vam bilo, če bi vam sredi noči neznanec posvetil vžigalico pod nos? Najbrž ne preveč prijetno. Tat? Ubijalec? Lahko bi bil eno ali drugo, v našem primeru pa je bil le vinjeni ljubosumnež Rudolf Oselj iz Smlednika, ki je v pone-deljek okoli dveh ponoči iskal svojo ljubico v delavskem domu v Kranju. Cvetka Grilčeva se je znašla; skrila se mu je v omaro, nakar Oselj niti pomislil ni. Vse sobe je pretaknil in ker je ni našel, je začel stanovalcem groziti s klesčami v rokah, če mu je ne pomajo najti. V slogi je moč: moški so končno nasilneža postavili pred prag.

PREDSTAVA MED PREDSTAVO

Salih Osmanović, uslužbenec v „Projektu“ je v nedeljo popoldne pregledno ogledal v kozarec. Morda bi jo srečno odnesel, če ga ne bi zaneslo nazadnje še v kino. Pa film ga ni zanimal, zamikale so ga ženske v njegovi bližini. Nikakor ni mogel mirovati z rokami. Vse pa je motil z hrupnim besedičenjem. Stvar je šla tako daleč, da je publika zahtevala, naj se iz dvorane odstrani. Šele ko so prišli milicniki, je bilo predstave med predstavo konec.

Izpred sodišča

TATOVANI KOLES

Ne gre za italijanski neorealistični film, ampak za čisto navadno tatvino v kamniškem okraju, o kateri smo pred nekaj tedni poročali. Jože Rogelj iz Kokrice pri Kranju, je bil pred dnevi končno obsojen. Z njim vred so se zagovarjali pred okrajnim sodiščem njegovi pajdaši pri kraji koles šofer Ivan Stumac iz Most pri Komendi, Anton Grašič s Huj pri Kranju, Ferdinand Kern iz Nasovič pri Zalogu, železostugar Maks Potočnik iz Kamnika in ključavničar Florijan Zemljčič s Perovega pri Kamniku.

Sodišče je kaznovalo Roglja za tatvine koles, mesoreznic, drobilk za orehe in drugih strojev na 8 let strogega zapor in povračilo škode, ki jo napravil tovarni „Titan“, tovarni „Iskra“, še posebej pa Jerneju Govekarju v skupni vrednosti 25.000 din, pomagata Ivana Stumaca, ki mu je pomagal pri kraji tega kolesa na 1 leto zapor, Antona Grašiča, ker je kupil ukraden kolo in ga nato dražje prodal na 8 mesecev zapor, pogojno za dobo 4 let, Ferdinanda Kerna, ki je posredoval pri prodaji ukradenega kolesa in pri tem zaslužil 1000 din na 3 mesece zapor, Florijana Zemljčiča, ki je vedel za Rogljeve tatvine v tovarni „Titan“, pa jih ni prijavil, na tri mesece pogojnega zapor in Maksa Močnika, ki je sprejel od Roglja v dar ukradeni mlinček in drobilko pa na 4 mesece pogojnega zapor.

Za razpravo so se Kamničani in okoliški prebivalci zelo zanimali. Sodna dvorana je bila nabito polna. Vsi poslušalci so so sodbo odobrvali.

Spominski dnevi

22. decembra 1944. — Kokrški odred napade sovražno postojanko Kovor, kjer je bilo ubitih 44 sovražnikovih vojakov.

22. decembra 1941. — Rojstvo Jugoslovanske ljudske armade.

Ob koncu decembra 1942. — Velika bitka med gorenjskimi partizani in Nemci nad Tuhinjem.

31. decembra 1941. — Ljudska vstaja na Gorenjskem in vdor partizanov v Škofjo Loko.

Dežurna služba

Od 22. decembra dalje skozi ves teden ima dežurno službo pri Svetu za zdravstvo mesta Kranja in Kranj-okolice dr. Ivan

Hribernik, tel. 553. Obiski na dom naj se javijo najkasneje do 18. ure zvečer. Po tej uri bo dežurni zdravnik obiskoval le bolnike s težjimi poškodbami in močnimi krvavitvami.

Kino

„STORŽIČ“ KRANJ: 22. do 27. decembra angleški film „Naš Wili je junak“; 28. do 2. jan. 1952 ameriški barvni film „Dama s hermelinom“. Kratki film Filmske novosti 44/XXI. 23. decembra ob 9.30 uri matineja ameriškega filma „Andy Hardy je zaljubljen“; 25. decembra ob 9.30 uri matineja „Srebrno ladje“.

„SVOBODA“ STRAŽIŠČE: 22. do 24. decembra ameriški film „Andy Hardy je zaljubljen“; Kratki film „Ne spijo vsi ponoči“; 25. do 27. angleški film „Srebrno ladje“; 21. decembra ob 18. in 20. uri, 23. in 25. decembra ob 9. uri in 14. uri ameriški film „Naš Wili je junak“ in kratki film „Filmske novosti 44/XXI“.

KDO SE BO ZDRAVIL BREZPLAČNO?

Vsa dosedanja določila o brezplačnem zdravljenju ostanejo še naprej v veljavi, ne glede na objavljeno zvišanje oskrbnin in tarif v zdravstvenih ustanovah. V državnih zdravstvenih ustanovah se brezplačno zdravijo nalezljive bolezni: škrlatinka, davica, griza, ošpice, oslovski kašelj, tifus, legar itd., aktivna tuberkuloza obolenja, trahom, rakasta obolenja, spolne bolezni, vse ozdravljive in popravljive nakaze, zadobljene ob rojstvu ali pozneje. Daje ne plačajo oskrbnine porodnice, sirotnišni, otroci do treh let, osebe, ki so zaradi bolezni demobilizirane iz vojske, osebe, ki zbole pri organiziranem prostovolj. dela, fizikurniki, ki zbole ali se poškodujejo na republiških, zveznih ali mednarodnih tekmovanjih, učenci in študenti vseh šol, ki imajo brezplačno oskrbo v internatih ali štipendije; nosilci odlikovanj, invalidi, zavarovanci itd., ki imajo brezplačno zdravljenje, določeno po posebnih predpisih.

Ne glede na vrsto bolezni se ne zaračunava nikakr oskrbnina ali pristojbina v protituberkuloznih, kožno-veneričnih, v protitrahomskih ustanovah in v otroških dispanzerjih, v otroških ambulantah, v posvetovalnicah za matere in otroke, na postajah za prvo pomoč. Po posebnih predpisih je določena tudi brezplačna pomoč krajevnih (državnih) babic, ki ne smejo za svoje delo od nikogar zahtevati plačila ali nagrade.

Polovnično oskrbnino in pristojbine plačajo: osebe, ki boleajo na neaktivnih oblikah tuberkuloze, otroci predšolske dobe, učenci in študenti vseh šol in fakultet, slušatelji vseh tečajev, v kolikor imajo še pravico do brezplačnega zdravljenja in člani kmečkih delovnih zadrug.

Osebe, ki po teh predpisih nimajo pravice do brezplačnega ali znižanega zdravljenja, pa so njihove premoženjske, socialne ali družinske razmere take, da bi bile gospodarsko ogrožene, ako bi morale plačati stroške za zdravljenje, morajo prositi za odpis oskrbnih stroškov za zdravljenje. Taka prošnja za odpis oskrbnih stroškov se vložijo pri zdravstveni ustanovi, kjer se je bolnik zdravil. Prošnji pa je priložiti potrdilo krajevnega ljudskega odbora z natančno navedenimi razlogi, ki utemeljujejo odpis oskrbnin. To potrdilo mora odobriti še Svet za socialno skrbstvo pri okrajnem ljudskem odboru.

Bolniki, ki prihajajo na zdravljenje v bolnice in ambulate, naj prinesejo s seboj potrdilo in izkaznice, ki jih opravičujejo do brezplačnega zdravljenja ali znižane oskrbnine. S tem si prihranijo neprijetna pota po okrevanju in morebitno začasno plačevanje naplail, zdravstvenim ustanovam pa olajšajo delo. Pravica do brezplačnega zdravljenja pa seveda ne vključuje tudi pravice do brezplačnega prevoza v zdravstvene ustanove, če nima bolnik to odobreno že po kakih drugih predpisih (n. pr. zavarovanci, invalidi, oficirji itd.).

Mali oglasi

Prodaj ali zamenjam 10 gr. streptomicina za penicilin v olju. Naslov v upravi lista.

Prodaj dobro ohranjen divan po ugodni ceni. Kranj, Jezerska 27. dvorišče zadaj.

Kupimo dobro ohranjen pisalni stroj. — Ponudbe na upravo lista.

19. decembra se je našla volna. Naslov v upravi lista.

Prodaj namizna in posteljna pregrinjala (3 kosi), delno na bone. Cena zmerna. Komisijska trgovina, Kranj.

PREKLIC

Triner Jože iz Stražišča preklicujem žalitve, ki sem jih vinjen izrekel dne 4. novembra 1951, javno na cesti v Stražišču o Golob Jerneju in njegovemu sinu Antonu. Vsi takrat izrečeni očitki so neosnovani in nimam imenovanima ničesar očitati.

....FIZKULTURA IN ŠPORT

NA DRŽAVNEM PRVENSTVU V NAMIZNEM TENISU NAS KRANJČANI NISO RAZOČARALI

V Beogradu je bilo 14. do 18. decembra državno prvenstvo v namiznem tenisu, ki so se ga udeležili tudi igralci Železničarja iz Kranja.

V tekmovalstvu mladinskih parov sta Hlebš in Kocjan zasedla drugo, ženski par Bogataj—Pogačar pa četrto mesto. Mladinke so osvojile v ekipnem nastopu 3—4 mesto in Hlebš v igri posameznih mladincev 4. mesto. Dobro izgleda je imela tudi Bogatajeva, ki je v tekmovalstvu ženskih ekip premagala Čovičev, sedanjega državnega prvakinjo, vendar pa je pri ženskah posamezno v II. kolu izpadla, ker si je poškodovala nogo.

Čeprav Kranjčani niso zmagovalci, so uspehi lepi in mnogo obetajo za bodočnost.

TRETTA SKUPŠČINA SLOVENSKEGA NOGOMETNEGA PRVAKA

Nogometni klub Korotana iz Kranja je sklical v preteklem tednu občni zbor. Poročila o delu v drugem letu klubovega obstoja so nogometaši in njihovi simpatizerji navdušeno odobrvali, zlasti tajniško poročilo, iz katerega so razvidne vse težave in krize preko katerih je moral klub, ko si je drugič za povrstjo prilaščal in prilaštil za leto dni naslov slovenskega nogometnega prvaka.

Med drugim je tajnik omenil tudi nespo-rarazum med NZS in NK Korotanom. Po dvehurni debati so prisotni soglasno izjavili, da je pot NK Korotana demokratična in zato pravilna. Njihovo sodbo so podprli tudi najvidnejši predstavniki oblasti, političnih organizacij in JA v Kranju. Občni zbor pa ni mogel ugotoviti, zakaj je NZS suspendirala klubovskega predsednika in člana uprave. Tega mu ni mogel pojasniti niti član IO NZS, ki je skupščini prisostvoval kot delegat najvišjega nogometnega foruma. Celo pohvalil je predsednika kluba in se mu zahvalil za ves dosednji trud in delo. V nagovoru je objasnili stališče NZS do slovenskega prvaka in do vseh slovenskih klubov. Govor je poslušalce navdušil.

Glavni nalogi, ki ju je občni zbor sprejel med delovne sklepe sta gradnja novega nogometnega igrišča v sklopu mestnega stadiona in takojšnja namestitev poklicnega trenerja. Do dograditve novega stadiona pa bo Korotan postavil nov provizorij za garderobo in kopalnice na starem igrišču.

Po razrešitvi starega odbora so izvolili nov upravni odbor, ki mu bo še nadalje predsedoval dosednji predsednik tovariš Kovarik.

Občni zbor je poslal ob zaključku pozdravno brzojavko MK KPS Kranj, MLO Kranj in Nogometni zvezi Slovenije z željo, da bi v prihodnjem letu čim tesneje sodelovali in se razumeli.

„ISKRA“ PREMAGALA GREGORČIČA Z JESENIC

Pretekli četrtrek je bila na nogometnem igrišču v Kranju povratna pokalna tekma v počastitev JA med Gregorčičem iz Jesenic in domačo „Iskro“, ki je iz tega srečanja izšla kot zmagovalca z rezultatom 2 : 0. V nedeljo pa je gostovala „Iskra“ na Rakeku, kjer je tekmo s tamkajšnjim SK Rakekom nesrečno izgubila z rezultatom 1 : 0.

KRANJSKI KEGLJČI VEDNO BOLJŠI...

Kranjski kegljaški klub obstoji komaj leto dni, vendar se je v tem razdobju visoko povzpel. Na nedavnem medmestnem tekmovalstvu v Celju je dosegel drugo mesto. Nekoliko boljše so bili le Mariborčani, Ljubljana, Celje in druga slovenska mesta pa zaostajajo v kegljanju za Kranjem.

V nedeljo je KK Kranj priredil na novem dvotzemnem igrišču v „Inteksu“ v okviru tekmovalstva za 10-letnico JA prijateljsko tekmo z drugo plasiranim kegljaškim moštvom Jugoslavije KK Krimom, ki se je v napeti in zanimivi borbi končala z rezultatom 347 : 307 v korist Ljubljancanov, kar je vsekakor lep uspeh kranjskih kegljačev.

TELOVADNO DRUŠTVO V TRŽIČU JE PREJELO OKRAJNO TEKMOVALNO ZASTAVO V TRAJNO LAST

Na akademiji, ki jo je priredilo telovadno društvo v Tržiču za 10-letnico naše Armade, je sodelovalo preko 60 članov. Z nastopom, ki si ga je ogledalo veliko število ljudi, so tržičski telovadci ponovno dokazali upravičenost do slovesa najboljših telovadcev v kranjskem okraju. To pot so prešli vsi najboljši in najaktivnejši telovadci in člani društva diplome in pohvale. Največje priznanje društvu pa je okrajna telovadna zastava, ki jo je ob tej priliki prejelo v trajno last.

KRANJSKI SMUČARJI TEKMUJEJO ZA 10 LETNICO JA

Člani smučarskega društva „Udarnik“ v Kranju, so si med tekmovalne obveznosti za 10 letnico JA zadali tudi nalogo, da bodo v svojem domu na Joštu zgradili vodnjak, in opravili še različna manjša gradbena dela.

Da so nalogo sedaj skoraj že povsem izvršili, gre pohvala zlasti mladincu Janezu Šumiju, Miranu Napokoju, Fedoru Howlicu, Tonetu Tomažiču in še mnogim drugim.

Pri tem delu so se člani smučarskega društva utrjevali za bližajočo se zimo. Sejanje ogromnih količin peska, mešanje betona na svežem zraku, prav gotovo nadomesti še tako odlični trening v telovadnicah. Da je to res, nam je dokazal „Tek republike“, katerega je organizirala Zveza borcev. Na tem prvenstvu Kranja so smučarji dosegli dve prvi mesti, v skupnem plasmanu pa so bili prvaki z okoli 50-timi točkami pred drugoplasirano ekipo. Uspeh je zlasti lep, ker so se teka republike udeležili tudi člani telovadnega društva. Prvak je bil smučar Gašper Kordež, med ženskami pa članica smučarskega društva Ančka Kristančičeva.

Sedaj, ko so dela na Joštu v glavnem končana, se smučarji krepijo ob smučarski gimnastiki v telovadnici, tako da bodo čimbolj pripravljeni na prvi sneg.

Tudi za vodilni kader skrbi društveni odbor. Ivota Jereba je poslal na maserski tečaj v Ljubljano, ki ga je vodil dr. Šef. Tovarš Jereb pa bo pridobil znanje prenašal tudi na druge. Šibka točka v društvu, ki ima okoli 300 članov, je plačevanje članarine. Vendar bodo s sklepi, ki jih je sprejel odbor, tudi ta nedostatek odpravili.

Nekaj problemov našega lokalnega trga

(Nadaljevanje z 2. strani.)

Spekulacije z lesom so zelo pogoste. Pri teh imajo vodilno vlogo lastniki gozdov, ki lesa po planu nikakor „ne morejo“, oddati. Po visokih cenah pa ga prekupčevalcem prodajajo na debelo. Nasploh je lokalni lesni trg po zaslugi raznih neregistriranih in registriranih nakupovalcev zelo razgiban, čeprav je treba velikega truda, da se plan obvezne oddaje izpolnjuje. Zадnje besede pri tem imajo nekateri bivši po-deželski lesni trgovci, ki posredujejo les raznim ljudem z juga. Seveda v teh primerih o vplačilu obveznega prispevka v sklad za obnovo gozdov ni govora.

Novi ukrepi, ki jih pripravljajo naši vodilni gospodarski organi, pa bodo gotovo takemu načinu dela premnogih posrednikov napravili konec in dali kmetijskim, drugim in trgovanju s kmetijskimi pridelki svobodne roke in odločilno besedo, kar bo koristilo i kmetom, ki so člani KZ i potrošnikom.

Navedli smo le nekaj problemov našega lokalnega trga. Več ali manj so povezani z drugimi tržišči v republiki ali celo izven nje, vendar so takšne narave, da se dajo ob pravilnem razumevanju vseh merodajnih činiteljev pravilno rešiti, zlasti s podporo naših političnih organizacij.

Namenoma smo govorili bolj o negativnih pojavih, čeprav vsi vemo, da je bilo doslej v trgovini mnogo več koristnih stvari kakor slabih. Slednje so napisane le z željo, da čim hitreje izostanejo. Vzlic vsem škodljivim pojavom smo storili tudi pri nas letos velik korak naprej in s tem bistveno pripomogli k uvrščanju celotnega našega gospodarstva. In to je pozitivni saldo v bilanci letošnjih naporov.

Upravni odbori kmetijskih zadrug in državnih podjetij naj o naštetih stvareh več razmišljajo in čvrsteje držijo v rokah tržno situacijo na svojem območju in v podletju. Prvi in drugi so poklicani, da se brigajo in vodijo takšno gospodarsko politiko, ki bo najbolj ustrezala končni konsolidaciji razmer na našem trgu.

Nove družine in grobovi

V Kranju so se 15. decembra poročili: Milan Červ in Marija Parte, Sp. Jezersko; Alojz Blažič in Ana Tomažič, Ljubljana. — Čestitamo!

V novembru so na območju MLO Kranj umrli: Jožef Krt, star 23 let; Minka Ogrižek roj. Golob, stara 71 let; Marija Krulje roj. Jenkole, stara 72 let; Janez Aljaž, star 22 let; Franc Tepina, star 49 let; Peter Arnež, star 57 let. — Naše sožalje!